

SCHOOLVERLATERS

Socioprofessionele inschakeling van jongeren
na hun studies

Inhoudstafel

Inleiding	4
Methodologie	6
Beschrijving van de groep schoolverlaters	9
2.1 Jongeren die zich tussen juli en oktober 2020 zijn komen inschrijven bij Actiris	9
2.2 Evolutie van 2007 tot 2020	11
2.3 Evolutie van het aandeel NEETs en schooluitval	14
Uitstroom naar werk	17
3.1 Uitstroom naar werk per jaar	17
3.2 Uitstroom naar werk per jaar volgens studieniveau	18
3.3 Impact coronacrisis op uitstroom naar werk	20
3.4 Uitstroom naar werk volgens studierichting hoger secundair onderwijs	21
3.5 Uitstroom naar werk volgens opleidingsdomein	22
3.5.1 Hoger secundair onderwijs	23
3.5.2 Bachelor diploma's	24
3.5.3 Master diploma's	25
Geografisch perspectief	27
Kansen op de Brusselse arbeidsmarkt post-coronacrisis	31
Nabeschouwing	36
Conclusie	38

Oorspronkelijk Nederlandstalige versie

Mei 2022

Copyright Actiris

Afbeeldingen: Freepik, Pexels, view.brussels

Inleiding

«Schoolverlaters hebben over het algemeen een minder sterke positie op de arbeidsmarkt door een gebrek aan werkervaring»

Jongeren hebben over het algemeen een minder sterke positie op de arbeidsmarkt door een gebrek aan werkervaring. Dit is specifiek het geval voor schoolverlaters: jongeren die na hun studies de eerste stappen zetten op de arbeidsmarkt. De mate waarin zij werk vinden en de tijd dat het duurt voordat ze zich socio-professioneel inschakelen is een indicator voor de algemene economische conjunctuur en de kansen die zich voordoen op de arbeidsmarkt. Er zijn echter meer elementen die bepalen of jongeren al dan niet snel na hun opleiding doorstromen naar werk.

We analyseren hier de inschakeling van Brusselse jongeren na hun studies op basis van administratieve gegevens. We volgen het begin van het actieve leven van de jongeren die zich na hun opleiding bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst Actiris zijn komen inschrijven. Door een bredere context te voorzien geven we tevens een inzicht in bepaalde dynamieken op de Brusselse arbeidsmarkt. Maatregelen van Actiris, de implementatie van tewerkstellingsmaatregelen en het wetgevend kader kunnen een belangrijk effect hebben op de uitstroomgraden van specifieke doelgroepen.

Structuur van dit rapport

Na de inleiding schetsen we het methodologisch kader van deze analyse en geven we in het tweede hoofdstuk een beschrijving van de schoolverlaters die zich bij Actiris komen inschrijven. We analyseren

Jongeren zijn steeds een belangrijke doelgroep voor tewerkstellingsstimuli geweest. Sinds de invoering van de jongerengarantie is dit meer dan ooit het geval. De jongerengarantie werd in Brussel in 2014 in het leven geroepen en houdt in dat alle ingeschreven werkzoekenden tot 25 jaar binnen de zes maanden een opleiding, een stageplaats of een job aangeboden krijgt. In 2019 werd dit uitgebreid naar iedereen die zich voor de eerste keer bij Actiris komt inschrijven.

De regeling van uitkeringen toegekend aan jonge schoolverlaters is gewijzigd vanaf 1 januari 2012. De wachttuitkeringen en de wachttijd heten voortaan «inschakelingsuitkeringen» en «beroepsinschakelingstijd (BIT)». Om aan het einde van de BIT van 12 maanden een inschakelingsuitkering te kunnen ontvangen, worden de jongeren op twee momenten gecontroleerd op hun «actief» zoekgedrag. Pas na twee positieve evaluaties kan de jongere inschakelingsuitkeringen ontvangen. Zo niet, dan zal de jongere op nieuwe positieve evaluaties moeten wachten. Deze controle van het actief zoeken naar werk leidt tot een gemiddeld langere 'wachtperiode' om een uitkering te ontvangen dan in het vorige systeem en een vermindering van het aantal jongeren die aan het einde van hun BIT een inschakelingsuitkering zullen ontvangen.

enkele variabelen zoals studieniveau, geslacht, en leeftijd. We gaan tevens na welke impact de coronacrisis heeft gehad op schoolverlaters in Brussel. In het derde hoofdstuk berekenen we de uitstroom

naar werk en we doen dit naar studieniveau en studiedomein. We gaan na welke studieniveaus en – domeinen een sterkere uitstroomgraad naar werk kennen en welke schoolverlaters zich dus sneller professioneel inschakelen. In onderdeel 3.3 bestuderen we de uitstroomgraad naar werk voor de cohorde 2020, rekening houdend met de impact van de coronacrisis op de Brusselse arbeidsmarkt. (naar de impact van de coronacrisis op de uitstroomgraad naar werk voor de cohorde 2020.) In het vierde hoofdstuk

gaan we na of er een verschil is op te merken tussen Brusselse wijken, meer bepaald tussen die van de zogenaamde ‘arme sikkels’ en meer kansrijke wijken. In het vijfde hoofdstuk maken we een inschatting van de kansen op de arbeidsmarkt voor schoolverlaters in de komende jaren, dus na het hoogtepunt van de coronacrisis. Dit rapport eindigt met een gedeelte ‘nabeschouwing’, waarin we de resultaten verder interpreteren en advies formuleren met betrekking tot nieuwe analyses, en een conclusie.

Methodologie

Schoolverlaters zijn jongeren die na hun studies hun eerste stappen zetten op de arbeidsmarkt. In deze studie houden we rekening met **schoolverlaters jonger dan 30 jaar die zich voor het eerst komen inschrijven bij Actiris**. We analyseren hier de inschakeling van jongeren na hun studies op basis van administratieve gegevens.

In het kader van deze analyse gaan we uit van de **inschrijvingen** bij Actiris die tijdens de **periode van juli tot oktober 2020** hebben plaatsgevonden. Schoolverlaters schrijven zich immers het vaakst tijdens deze periode in.

Voor de cohorten schoolverlaters 2014 tot en met 2019 berekenen we de uitstroom naar werk alsook de positieve uitstroom voor het jaar 2019. Zij worden gedurende een jaar opgevolgd. Dankzij deze methode kunnen we een jaar na hun inschrijving de uitstroom naar werk alsook de positieve uitstroom berekenen.

- 1. Uitstroomgraad naar werk:** het percentage van de jongeren dat een dienstbetrekking van minstens 1 maand (28 dagen) opeenvolgend aangaat binnen een periode van twaalf maanden na de inschrijving van de jongere. Het kan gaan om een baan in loondienst of als zelfstandige in hoofdberoep (in België).
- 2. Positieve uitstroomgraad:** het percentage van de jongeren dat voor een minstens 1 maand een baan, een beroepsopleiding, studie of stage aanvat of hervat binnen 12 maanden na de inschrijving van de jongere.

Verder in deze analyse zullen de **uitstroompercentages** worden verfijnd volgens studieniveau en studiedomein. Om dit te berekenen nemen we de data van twee jaar samen om zo de betrouwbaarheid te verhogen. Daarnaast geven we enkel de uitstroompercentages weer voor studiedomeinen waarvan minstens 30 jongeren zijn afgestudeerd. We beschikken over administratieve data omtrent de inschakeling naar werk¹. Het studieniveau van de werkzoekende is gebaseerd op een aangifte van de werkzoekende bij inschrijving bij Actiris, ofwel via hun online dossier of via een consultant. De basis van deze variabele is dus declaratief. Ook voor het analyseren van de uitstroomgraden in verschillende wijken in Brussel, waarbij we een onderscheid maken tussen de wijken van de zogenaamde 'arme sikkels' en andere wijken, nemen we data van twee cohorten tezamen.

De uitstroom van de cohorten 2019 en 2020 zijn uitzonderlijk gezien de impact van de coronacrisis in 2020 en 2021. Hierdoor gaan we uit van de cohorten 2017-2018 voor het berekenen van de uitstroom naar werk op basis van studiedomein en op basis van de wijk van oorsprong.

Om een indicatie te krijgen van de impact van de coronacrisis, bespreken we de uitstroomgraad naar werk voor schoolverlaters die zich tussen juli en oktober 2020 zijn komen inschrijven bij Actiris. Aangezien de gegevens voor de uitstroomgraad in een referentieperiode van 1 jaar nog niet beschikbaar zijn op het moment van publicatie van deze analyse, kijken we naar de uitstroomgraad naar werk in een periode van 6 maanden na inschrijven en vergelijken we die uitstroomgraad met de cohorten van 4 voorgaande jaren.

¹ Administratieve data via DmfA: multifunctionele aangifte.

De economie kende vanaf het derde kwartaal van 2021 een markante heropstart naar het niveau van voor de coronacrisis. We verwachten dat de uitstroomgraden naar werk voor de cohorten schoolverlaters 2021 en 2022 gelijkaardig zullen zijn aan die in de periode van voor de coronacrisis. Er zullen echter verschillen op te merken zijn tussen verschillende sectoren en beroepsdomeinen. In onderdeel 5 vertrekken we van een kwalitatieve analyse om de studiedomeinen weer te geven waarvoor een stijgende of dalende trend wordt verwacht wat betreft kansen voor schoolverlaters op de Brusselse arbeidsmarkt vanaf 2022.

Voorzichtigheid bij de interpretatie van de resultaten is geboden. Door de methodologische beperkingen die hierboven staan vermeld kunnen de resultaten niet veralgemeend worden naar het geheel van schoolverlaters in het Brussels Gewest. De jongeren die zich niet hebben ingeschreven bij Actiris en meteen aan het werk gingen worden niet in beschouwing genomen in deze analyse². Hun aandeel varieert evenwel volgens studieniveau en gekozen studierichting. De resultaten geven daarom eerder een indicatie weer van tendensen op de arbeidsmarkt.

² Actiris beschikt op het moment van publicatie van deze analyse niet over gegevens van de Franstalige en Vlaamse onderwijsnetten om op basis daarvan de uitstroomgraad naar werk te berekenen.

5.832

Jongeren jonger dan 30 jaar die
zich tussen 1 juli tot 31 oktober bij
Actiris hebben ingeschreven

Beschrijving van de groep schoolverlaters

2.1 Jongeren die zich tussen juli en oktober 2020 zijn komen inschrijven bij Actiris

In 2020 tellen we 5.582 jongeren jonger dan 30 jaar die zich tussen 1 juli tot 31 oktober bij Actiris zijn komen inschrijven na hun studies. De meeste schoolverlaters schreven zich in tijdens de maand september (2.104 jongeren in 2020, dit komt neer op 37,7%), gevolgd door de maanden augustus (2.034

jongeren of 36,4%) en oktober (1.182 jongeren of 21,2%).

De volgende tabel geeft een verdeling van de jongeren weer die zich in 2020 hebben ingeschreven op basis van geslacht en studieniveau.

Tabel 1: Verdeling van de jongeren die zich na hun studies tussen juli en oktober 2020 zijn komen inschrijven als werkzoekende volgens geslacht en studieniveau

Studieniveau	In aantal			In %		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Hoogstens secundair 1ste graad	121	98	219	4,4	3,4	3,9
Secundair 2de graad	381	225	606	14,0	7,9	10,9
Secundair 3de en 4de graad	1.082	854	1.936	39,8	29,8	34,7
▶ <i>Algemeen</i>	312	221	533	11,5	7,7	9,5
▶ <i>Technisch</i>	432	325	757	15,9	11,4	13,6
▶ <i>Beroeps</i>	338	308	646	12,4	10,8	11,6
Bachelor	324	516	840	11,9	18,0	15,0
Master	485	758	1.243	17,8	26,5	22,3
Leerovereenkomst	9	3	12	0,3	0,1	0,2
Buitenlands diploma zonder gelijkstelling	319	407	726	11,7	14,2	13,0
▶ <i>Laag</i>	125	121	246	4,6	4,2	4,4
▶ <i>Midden</i>	107	134	241	3,9	4,7	4,3
▶ <i>Hoog</i>	87	152	239	3,2	5,3	4,3
Totaal	2.721	2.861	5.582	100,0	100,0	100,0

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Er zijn **meer vrouwen dan mannen die zich komen inschrijven bij Actiris** als schoolverlater. Zo is 51,3% van de schoolverlaters die zich in 2020 bij Actiris is komen inschrijven vrouw. Dit weerspiegelt niet de tendens bij het geheel van de groep niet-werkende werkzoekenden, waarin iets meer mannen dan vrouwen zijn vertegenwoordigd. In 2020 waren er gemiddeld 88.803 niet-werkende werkzoekenden in het Brussels Gewest, waarvan 47,3% vrouwen en 52,7% mannen³.

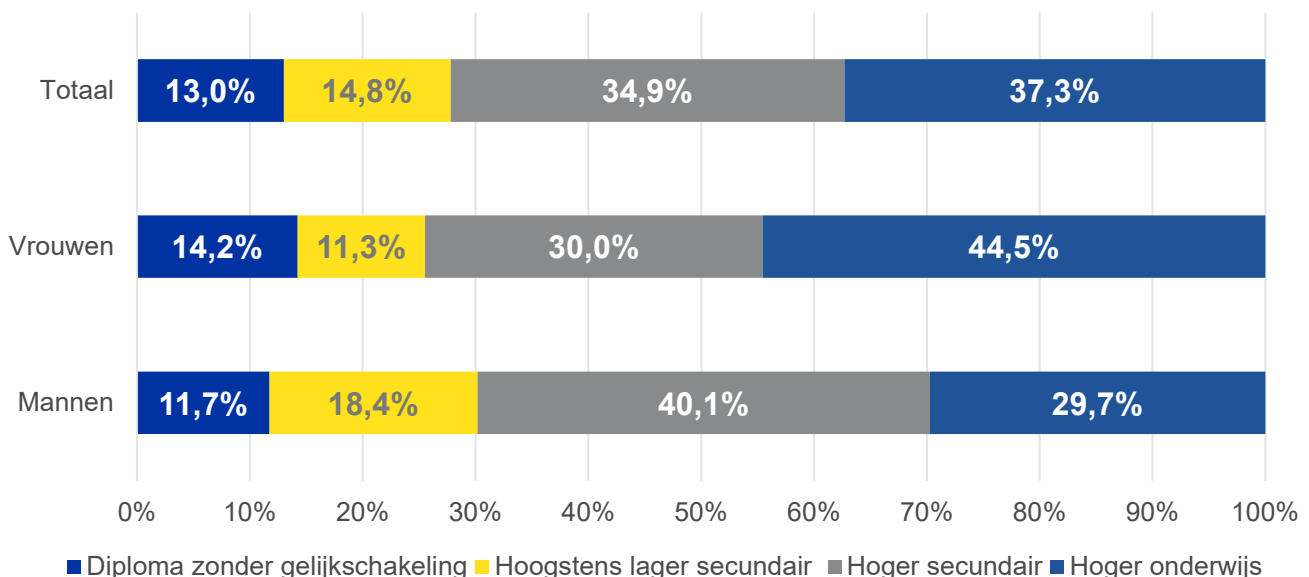
3,9% van de schoolverlaters behaalde hoogstens een secundair diploma 1ste graad en 10,9% behaalde hoogstens een diploma 2de graad. Het gaat om een grote groep van jongeren waarvan een groot deel moeilijkheden zal ondervinden om zich in te schakelen op de arbeidsmarkt. We zien dat slechts ongeveer 1 op de 7 werkaanbiedingen in Brussel om laaggeschoolde jobs gaat. Daarenboven stagneerde het aanbod van laaggeschoolde jobs op de Brus-

selse arbeidsmarkt de voorbije 20 jaar en steeg de vraag naar hooggeschoolde profielen sterk (+66% op 20 jaar tijd, gegevens van voor de start van de coronacrisis)⁴.

13,0% van de schoolverlaters schrijft zich in bij Actiris met een buitenlands diploma zonder gelijkstelling.

De gegevens tonen aan dat de **grootste groep van de schoolverlaters zich inschrijft met een diploma van het hoger secundair onderwijs** (3e en 4e graad) **als hoogst behaalde diploma, namelijk 34,7% van de ingeschreven schoolverlaters. Van deze groep schoolverlaters** zijn de beroeps-technische opleidingen het meest vertegenwoordigd (met 13,6% met een diploma TSO en 11,6% een diploma BSO)⁵. 37,3% van de jongeren heeft een diploma van het hoger onderwijs op zak (15,0% heeft een bachelor als hoogste diploma en 22,3% een master).

Figuur 1: Verdeling schoolverlaters naar geslacht en studieniveau (2020)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

³ Cijfers op [ViewStat](#).

⁴ view.brussels (2020), [Stand van zaken](#), De arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2019.

⁵ Voor deze analyse hebben we leerlingen uit het technisch secundair onderwijs (TSO) en kunst secundair onderwijs (KSO) samengenomen. Het KSO vertegenwoordigt een kleine groep schoolverlaters.

«Jonge vrouwen behaalden hogere diploma's dan jonge mannen»

De resultaten tonen aan dat jonge vrouwen die zich inschreven bij Actiris hogere diploma's behaalden dan jonge mannen. 44,5% van de vrouwen behaalde een diploma hoger onderwijs (bachelor of master), tegenover 29,7% van de ingeschreven mannen.

Opvallend is dat mannen zich opmerkelijk vaker dan vrouwen inschrijven zonder diploma hoger secundair onderwijs (18,4% van de mannen tegenover 11,3% van de vrouwen).

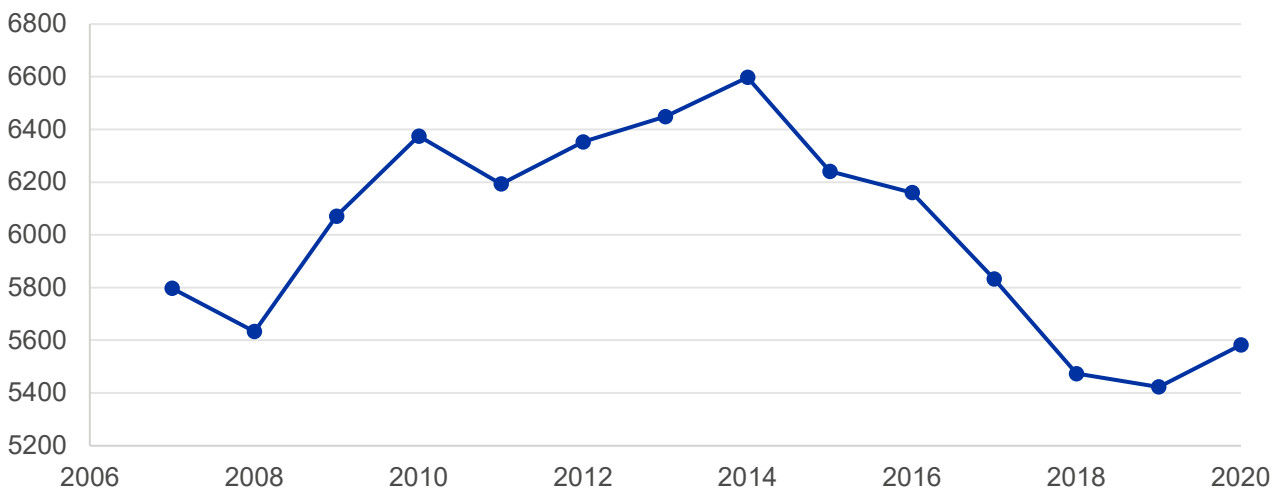
Vrouwen zijn daarentegen iets meer vertegenwoordigd in de groep van schoolverlaters zonder erkend buitenlands diploma (14,2% t.o.v. 11,7%).

2.2 Evolutie van 2007 tot 2020

Wanneer we een vergelijking maken van 2007 tot 2020 van het aantal schoolverlaters dat zich komt inschrijven bij Actiris zien we een variatie tussen

5.400 en 6.600 inschrijvingen over de beschouwde periode.

Figuur 2: Evolutie van het aantal ingeschreven schoolverlaters bij Actiris (2007 – 2020)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

We zien een stijging van het aantal ingeschreven schoolverlaters tussen 2008 en 2014, met een kleine terugval in 2011. Daarnaast is een constante daling op te merken vanaf 2014 tot 2019 en een lichte stijging in 2020.

Verskillende redenen kunnen aan de basis liggen van deze evolutie. Een belangrijke verklaring voor de stijging vanaf 2008 is de financieel-econo-

mische kredietcrisis die in 2008 plaatsvond en zich vertaalde in een negatieve economische conjunctuur. Er was een stijging op te merken tot 2014 van het aantal werkzoekenden in Brussel en in de andere gewesten en landen, met uitgesproken hoge werkloosheidscijfers in Zuid-Europa. Jongeren waren in het bijzonder vatbaar voor de gevolgen van de economische conjunctuur aangezien ze doorgaans nog geen werkzekerheid hebben opge-

bouwd en vaker dan gemiddeld tijdelijke arbeid verrichten.

Vanaf 2014 zien we een sterke daling van het aantal ingeschreven schoolverlaters. Deze daling weerspiegelt de heropleving van de economie. De gunstigere situatie voor werkzoekenden op de arbeidsmarkt is een belangrijke verklaring voor deze daling. De stijging in 2020 heeft duidelijk te maken met economische gevolgen van de coronacrisis.

Naast een daling van het aantal schoolverlaters dat zich tussen 2014 en 2019 komt inschrijven bij Actiris zien we voor deze jaren wel een lichte jaarlijkse stijging van het aantal jongeren dat gedomicilieerd is in het Brussels Gewest. Er zijn dus meer schoolverlaters in 2019 dan in 2014 en toch is er een daling van het aantal dat zich inschrijft bij Actiris. Hierdoor kunnen we de daling van het aantal ingeschreven

schoolverlaters als nog signifikanter interpreteren voor die periode.

Mogelijks heeft ook de aanpassing van de federale wetgeving inzake inschakelingsuitkeringen een effect op het aantal ingeschreven schoolverlaters. Deze ging in 2012 in voege en komt neer op een gemiddelde verlenging van de beroepsinschakelingstijd (de voormalige wachttijd). Het juiste effect op het aantal inschrijvingen bij Actiris kunnen we niet afleiden.

► Meer ingeschreven hooggeschoolde schoolverlaters door coronacrisis

De stijging in het aantal ingeschreven schoolverlaters in 2020 komt voornamelijk door een toename in de categorie hooggeschoolden.

Tabel 2: Evolutie van het aantal ingeschreven schoolverlaters per studieniveau (2019 en 2020)

	Laag	Midden	Hoog	Buitenlands	Totaal
2019	999	2.123	1.658	643	5.423
2020	825	1.948	2.083	726	5.582
<i>Variatie (AW)</i>	-174	-175	425	83	159
<i>Variatie (%)</i>	-21,1%	-9,0%	20,4%	11,4%	2,8%

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Ten opzichte van 2019 is er een stijging van 20,4% in het aantal ingeschreven schoolverlaters bij Actiris dat een diploma hoger onderwijs heeft gehaald. Daartegenover is er een daling van het aantal laaggeschoolden (-21,1%) en middengeschoolden (-9,0%), terwijl het aantal schoolverlaters met een buitenlands diploma zonder equivalent ook steeg (+11,4%).

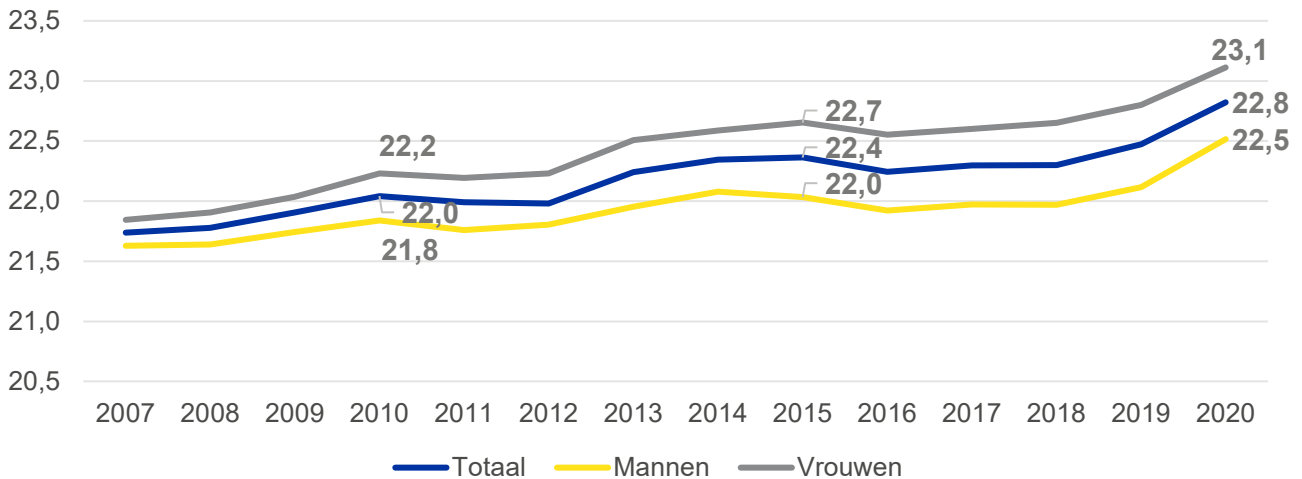
Een deel van de verklaring hiervoor is dat laag- en middengeschoolden er in 2020 vaker voor kozen om hun studies te verlengen en hoger onderwijs aan te vatten, en zo hun intrede op de arbeidsmarkt uit te stellen.

En andere mogelijke verklaring is dat de context van de gezondheidsmaatregelen een aantal jongeren

minder heeft gestimuleerd om zich in te schrijven bij Actiris. De dienstverlening gebeurde meer online (antennes waren deels voor een periode gesloten en er moest een afspraak gemaakt worden) en

een deel van de jongeren (vooral in de groep laaggeschoolden) heeft een beperkte toegang tot internet of beperkte computervaardigheden⁶.

Figuur 3: Evolutie van de gemiddelde leeftijd van de schoolverlaters naar geslacht (2007-2020)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

De **gemiddelde leeftijd** waarop schoolverlaters zich voor de **eerste keer inschrijven bij Actiris** gaat in stijgende lijn. In **2007** lag de gemiddelde leeftijd op **21 jaar en 8 maanden** en dit is gestegen tot **22 jaar en 8 maanden in 2020**. Ter herinnering, deze analyse houdt enkel rekening met schoolverlaters onder 30 jaar die zich na hun studies bij Actiris zijn komen inschrijven als werkzoekende.

Vrouwen schrijven zich gemiddeld op latere leeftijd in dan mannen (op 23 jaar en 1 maanden oud tegenover 22 jaar en 5 maanden oud voor mannen). Dit houdt onlosmakelijk verband met het opleidingsniveau dat, zoals we eerder hebben opgemerkt, hoger ligt bij vrouwen. Ook het verschil in gemiddelde leeftijd van afstuderen tussen mannen en vrouwen is groter geworden, van een verschil van zo'n 2 maanden in 2007 tot 7 maanden in 2020. Zowel mannen als vrouwen studeerden in 2020 gemiddeld

langer dan 13 jaar eerder, maar vooral bij vrouwen is de stijging opmerkelijk (van een gemiddelde leeftijd van 21 jaar en 8 maanden tot 23 jaar en 1 maand).

Een van de belangrijkste verklaringen voor de stijging van de gemiddelde leeftijd waarop jongeren afstuderen is dat ze langer studeren en ook vaker hogere studies aanvatten. De invoering van de Bologna-akkoorden, die in het academiejaar 2004-2005 in België werden geïmplementeerd, zorgden voor veel studiedomeinen voor een verlenging van de studieduur. Het bachelor-master systeem werd ingevoerd en enkele nieuwe master opleidingen evolueerden van één academiejaar naar 120 studiepunten (twee academiejaren). Doordat vrouwen vaker hogere studies volgen dan mannen, is de gemiddelde leeftijd voor vrouwen ook sterker gestegen dan voor mannen.

⁶ Volgens Statbel (2022) heeft 32% van de jongeren in België tussen 16 en 24 jaar een lage, zeer lage of geen digitale competenties. 1% van deze groep heeft geen internettoegang thuis. Uit: 'Opleiding en inkomen bepalen digitale vaardigheden Belgen'.

«Een onstabiele arbeidsmarkt met weinig openstaande vacatures in juni - september 2020 is voor een deel van de jongeren een aanleiding geweest om langer te studeren»

► Impact coronacrisis op gemiddelde leeftijd van afstuderen

Tijdens de coronacrisis is de gemiddelde leeftijd van afstuderen verder blijven stijgen, en zelfs meer uitgesproken dan in de voorgaande jaren. Een onstabiele arbeidsmarkt met weinig openstaande vacatures in juni - september 2020, het moment van afstuderen, is voor een deel van de jongeren een aanleiding geweest om langer te studeren en om hun eerste intrede op de arbeidsmarkt uit te stellen.

Ten opzichte van schoolverlaters uit 2019 is er voor de schoolverlaters uit 2020 een opvallende daling van het aantal ingeschreven werkzoekenden in de groep 18-20 jaar, dit ondanks een stijging in het totaal aantal inschrijvingen. De stijging is vooral op te merken in het aantal ingeschreven schoolverlaters tussen 23 en 26 jaar, en in kleine mate in de groep

26 tot 29 jaar. Deze groep gaat ook vooral om hooggeschoolde jongeren die reeds een bachelor of masterdiploma hebben behaald.

Deze evolutie is een belangrijke indicator die aantoonst dat de jongeren onder 20 jaar er in 2020 vaker voor kozen om hun studies te verlengen, wat minder het geval is voor de groep van jongeren die ouder zijn dan 23 jaar. Dit verklaart dus de nog meer uitgesproken stijging van het de gemiddelde leeftijd van afstuderen voor schoolverlaters in 2020.

Terwijl de coronacrisis doorgaans een negatief effect heeft gehad op de arbeidsmarktkansen van schoolverlaters, is een mogelijk positief effect dat meer jongeren besloten om voortgezette studies aan te vatten. Het zijn ook de laag- en middengeschoolde jongeren die zich in de groep 18-20 jaar bevinden en dus besloten hun studies te verlengen. Aangezien de Brusselse arbeidsmarkt een hoge vraag kent naar hooggeschoolde profielen, en aangezien de uitstroomgraden naar werk hoger liggen voor schoolverlaters met een diploma hoger onderwijs (zie onderdeel 3.2) is dit mogelijks een positief effect van de coronacrisis op lange termijn, indien die jongeren ook zullen slagen in hun voortgezette studies.

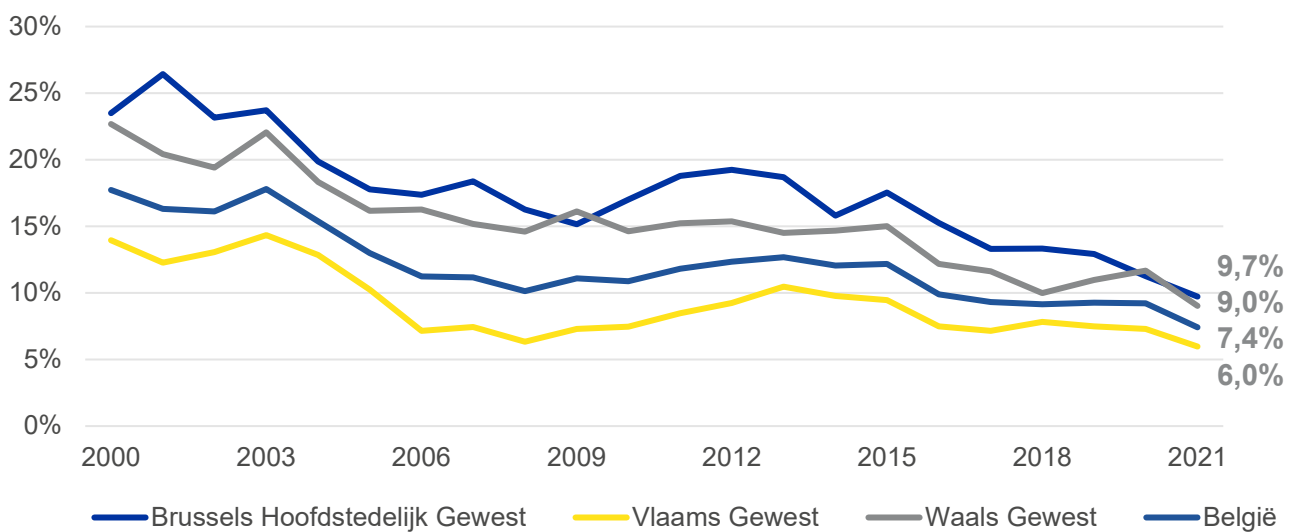
2.3 Evolutie van het aandeel NEETs en schooluitval

De term NEET⁷ (Neither in Employment nor in Education and Training) wordt gebruikt om jongeren te beschrijven die geen werk, onderwijs of opleiding volgen. Het omvat dus zowel werkloze jongeren

(dus duidelijk werkzoekend) als jongeren in andere situaties, in het bijzonder jongeren die afhaken uit het onderwijs en de arbeidsmarkt.

7 « The indicator on young people neither in employment nor in education and training (NEET) corresponds to the percentage of the population of a given age group and sex who is not employed and not involved in further education or training. The numerator of the indicator refers to persons who meet the following two conditions: (a) they are not employed (i.e. unemployed or inactive according to the International Labour Organisation definition) and (b) they have not received any education or training in the four weeks preceding the survey. The denominator in the total population consists of the same age group and sex, excluding the respondents who have not answered the question 'participation in regular (formal) education and training. » Glossary Eurostat : Young people neither in employment nor in education and training (NEET).

Figuur 4: Evolutie van het percentage NEETs (15 tot 24 jaar) per Gewest (2000 – 2021)

Bron: Statbel, berekeningen view.brussels

In 2021 is het aantal NEETs in Brussel en in de andere regio's van België blijven dalen. Het aandeel is in Brussel voor het eerst gezakt onder de 10%. Terwijl in 2016 nog 15,2% van de jongeren tussen 15 en 24 als NEET aangeduid kon worden in Brussel, is dat in 2021 nog 9,7%⁸.

De verlaging van dit cijfer kan enerzijds verklaard worden door de verbeterde arbeidsmarktsituatie tot maart 2020 en vanaf de tweede helft van 2021, waardoor jongeren meer kansen krijgen op de ar-

beidsmarkt. Anderzijds zien we een hogere schoolingsgraad bij jongeren. Meer jongeren volgen onderwijs of een opleiding en zoals eerder vermeld is de coronacrisis een verdere katalysator geweest voor sommige jongeren om hun studies te verlengen. Ook de schooluitval is verder blijven dalen in België en in Brussel, wat mee de daling verklaart in de cijfers van de NEETS. Het aantal vroegtijdige schoolverlaters is in 2021 voor Brussel gedaald tot 9,1%, terwijl in 2016 nog 14,8% het middelbaar onderwijs verliet zonder diploma⁹.

⁸ Statbel (2022), [NEET](#), geraadpleegd op 25/04/2022.

⁹ Vroegtijdige schoolverlaters (definitie [Statbel](#)): "het percentage personen met een leeftijd van 18 tot 24 jaar dat geen diploma hoger secundair onderwijs heeft behaald en geen enkele vorm van onderwijs of vorming meer volgt" en gegevens.

1/2

van de ingeschreven jongeren was
in 2019 binnen de 12 maanden na
inschrijven bij Actiris aan het werk

Uitstroom naar werk

In dit deel belichten we de resultaten van de longitudinale opvolging van 12 maanden van de jongeren die zich na afloop van hun studies hebben ingeschreven bij Actiris. We nemen de uitstroompercentages van deze werkloze jongeren tijdens deze periode onder de loep. Ter herinnering, om de uitstroom te berekenen volgens studieniveau (3.2), studierichting

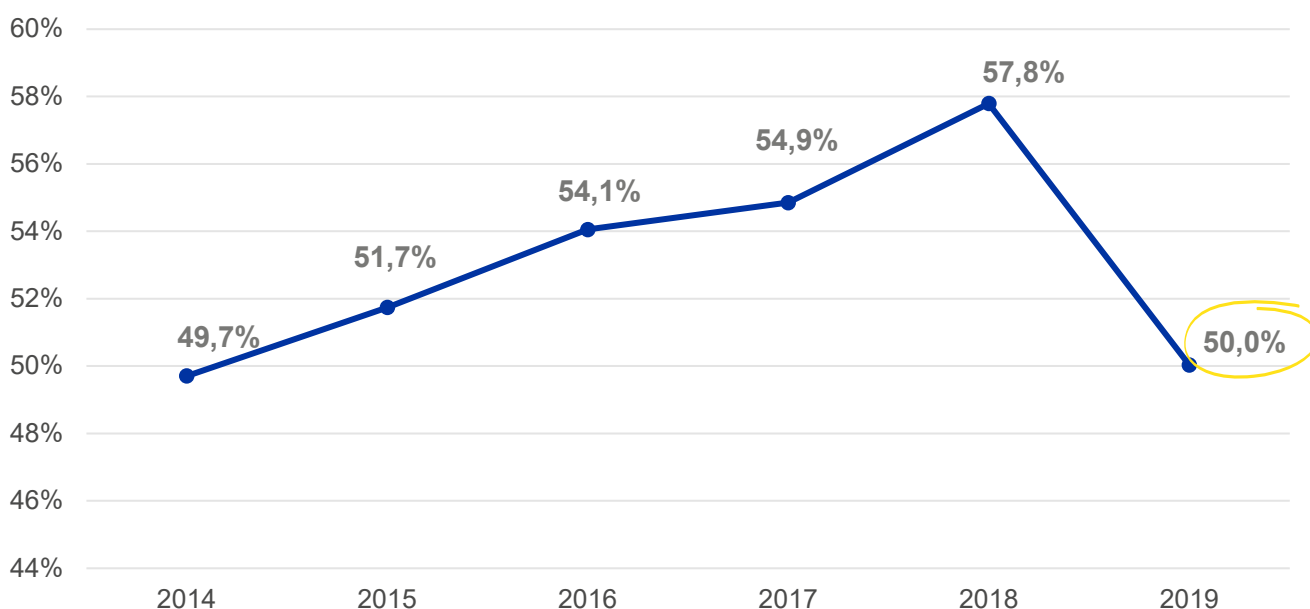
hoger secundair onderwijs (3.3) en studiedomein (3.4) nemen we data van 2017 en 2018 samen. Dit om het aantal jongeren per studieniveau en –domein en daarmee de betrouwbaarheid van de resultaten te verhogen. In onderdeel 3.1 geven we eerst een evolutie weer van de uitstroomgraden naar werk over een periode van 10 jaar.

3.1 Uitstroom naar werk per jaar

De helft van de ingeschreven jongeren was in 2019 binnen de 12 maanden na inschrijven bij Actiris aan het werk (voor minstens 1 maand). Dit is een daling van ongeveer 8 procentpunten ten opzichte van de

cohorte 2018. Dit is te verklaren door de coronacrisis en de economische stilstand die aanvatte vanaf het eerste kwartaal van 2020.

Figuur 5: Evolutie van de uitstroomgraad naar werk (minstens 1 maand) (2014-2019)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Tussen de cohorten van 2014 en 2018 steeg de uitstroomgraad van zo'n 50% naar bijna 58%. Deze stijging in de uitstroom naar werk weerspiegelt de gunstige economische conjunctuur

met opportuniteiten voor pas afgestudeerde jongeren, maar ook het resultaat van tewerkstellingsmaatregelen en inspanningen van Actiris omtrent bijvoorbeeld de jongerengarantie. De jongerenga-

«Terwijl het uitstroompercentage naar werk sinds 2014 was gestegen, wordt vanaf het eerste kwartaal van 2020 een daling van het uitstroompercentage naar werk waargenomen als gevolg van de coronacrisis»

rantie werd in 2014 in het leven geroepen en houdt in dat iedereen tot 25 jaar binnen de zes maanden een opleiding, een stageplaats of een job aangeboden krijgt¹⁰.

De schoolverlaters uit de cohorte 2019, genoten in het eerste deel van de meetperiode van dit gunstige klimaat. De meting wordt gekenmerkt door een breuk in de gunstige economische conjunctuur door de opkomst van de coronacrisis vanaf het eerste kwartaal van 2020. Dit kan de opmerkelijke daling in de uitstroomgraad verklaren.

Wanneer we de uitstroomgraad naar werk baseren op minstens één dag werk (i.p.v. 1 maand) komen we aan een uitstroompercentage van 58,1% voor jongeren die zich in 2019 bij Actiris hebben ingeschreven. Het aantal schoolverlaters dat een werkervaring heeft opgedaan stijgt dus voor 2019 van 50,0% naar 58,1% indien we de uitstroom van minstens 1 dag beschouwen.

De positieve uitstroomgraad geeft het percentage weer van de jongeren dat een minimum één maand baan, een beroepsopleiding, studie of stage aanvat of hervat binnen 12 maanden na de inschrijving bij Actiris. In 2019 gaat het om 6 op de 10 jongeren (63,7%), een daling ten opzichte van het voorgaande jaar 2018 (72,1%) en die de stijgende trend sinds 2014 doorbreekt. Een deel van de jongeren die binnen het jaar niet uitstroomde naar werk heeft dus wel een andere beroepsrelevante ervaring opgedaan in de vorm van een beroepsopleiding, studie of stage.

3.2 Uitstroom naar werk per jaar volgens studieniveau

Bij de studieniveaus maken we een onderscheid tussen de categorieën lager geschoold, diploma hoger secundair, bachelor en master niveau. Lager geschoold zijn de schoolverlaters die hoogstens een secundair diploma 2de graad hebben behaald.

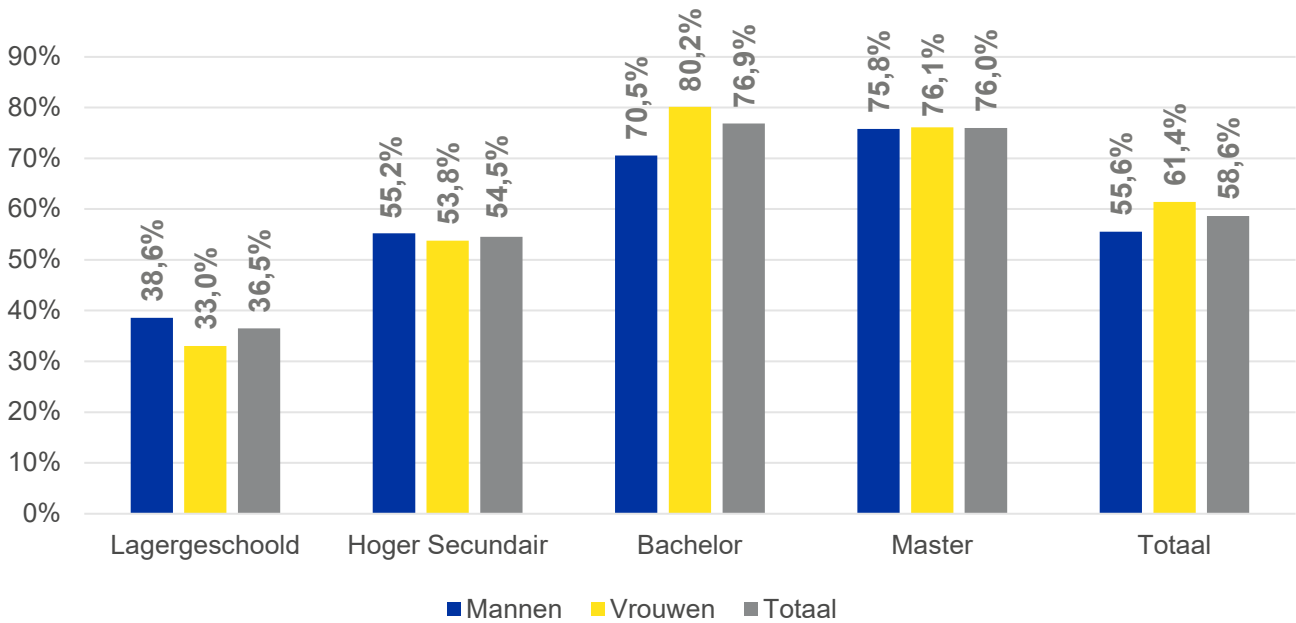
Uit de onderstaande tabel leiden we af dat het studieniveau een belangrijke factor is in het welslagen van de professionele inschakeling van jongeren. De waarschijnlijkheid om uit de werkloosheid te geraken en de snelheid van de overgang tussen opleiding en tewerkstelling verschilt naargelang het studieniveau

van de schoolverlater. Concreet stellen we vast dat slechts een derde van de jongeren zonder diploma hoger secundair onderwijs erin is geslaagd om zich na een jaar op de arbeidsmarkt in te schakelen. Van de groep jongeren die een Bachelor of Master diploma behaalden is drie op vier aan het werk binnen de 12 maanden na inschrijving.

Zoals verder uitgelegd in de methodologie, nemen we in onze analyse van dit onderdeel de cohorte 2017-2018 mee, gezien de uitzonderlijkheid van de cijfers van de cohorte 2019.

¹⁰ In 2019 werd de jongerengarantie uitgebreid naar iedereen die zich voor de eerste keer bij Actiris komt inschrijven.

Figuur 6: Uitstroom naar werk van minstens 1 maand naar studieniveau en geslacht (2017-2018)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Een groter deel van de vrouwen (61,4%) dan mannen (55,6%) uit de groep schoolverlaters is ingeschakeld op de arbeidsmarkt binnen 12 maanden na inschrijving. We merken hier een verschil op naargelang het studieniveau. In de groep van jongeren die hoogstens een secundair diploma behaalde, vinden mannen iets vaker werk binnen de periode van 12 maanden dan vrouwen.

Bij jongeren die een bachelor diploma behaalden zien we echter een uitgesprokener verschil tussen mannen en vrouwen. Vrouwen vinden sneller een job. Dit hangt samen met de studierichting die gekozen werd. **Vrouwen hebben zich vaker ingeschreven voor studierichtingen in de zorg en het onderwijs, die ook hoge uitstroompercentages naar werk kennen.** Voor parame-

dische opleidingen bijvoorbeeld zien we dat er 194 vrouwen zich met dit diploma bij Actiris hebben ingeschreven tegenover 68 mannen. Wanneer we daarvan enkel de bachelor opleidingen tellen komen we aan 102 vrouwen tegenover 13 mannen. Ook in de bachelor opleidingen in de richting sociaal werk een zorgverlening, een richting met een hoge uitstroomgraad, zien we meer vrouwen (149) die zich hebben ingeschreven tegenover mannen (40). Daarnaast zien we voor een bachelor opleiding in het onderwijs 194 ingeschreven vrouwen tegenover 35 mannen. In de kunstrichtingen, een studiedomein met lage uitstroomgraden naar werk, zien we 214 vrouwen tegenover 155 mannen. We gaan verder in het rapport nog in op de uitstroomgraden per studiedomein.

3.3 Impact coronacrisis op uitstroom naar werk

In dit onderdeel bekijken we meer specifiek de impact van de coronacrisis op de uitstroomgraad naar werk voor schoolverlaters die zich in tussen juli en oktober 2020 zijn komen inschrijven bij Actiris. Aangezien de gegevens voor de uitstroomgraad naar werk in een

referentieperiode van 1 jaar nog niet beschikbaar zijn, kijken we naar de uitstroomgraad naar werk in een periode van 6 maanden na inschrijven en vergelijken we die uitstroomgraad met de cohorten van 4 voorgaande jaren.

Tabel 3: Uitstroomgraad naar werk (minstens 1 maand) na 6 maanden (2020) en variatie sinds 2016 in procentpunten (pp)

Studieniveau	Uitstroom cohorte 2020	Var. 2019-2020 in pp	Var 2018-2020 in pp	Var. 2017-2020 in pp	var 2016-2020 in pp
Laag	19,4%	-5,8	-5,6	-2,7	-0,5
Midden	32,1%	-3,6	-9,1	-5,5	-4,7
Hoog	54,6%	-3,0	-6,2	-6,2	-6,2
Buitenland zonder equivalent	24,2%	-1,4	-8,1	-2,3	2,3
Eindtotaal	37,6%	-1,7	-5,6	-3,1	-2,1

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

De uitstroomgraad naar werk na 6 maanden voor de cohorte 2020 is beduidend hoger voor de hogeschoolden (54,6%) dan voor de midden-geschoolden (32,1%), de schoolverlaters met een buitenlands diploma zonder equivalent (24,2%) en laaggeschoolde schoolverlaters (19,4%).

Er is een duidelijke daling op te merken in de uitstroom naar werk in een periode van 6 maanden na inschrijven. De uitstroomgraad naar werk na 6 maanden voor de cohorte van schoolverlaters die zich in 2020 kwamen inschrijven ligt op 37,6%, terwijl dit in 2019 op 39,3% lag (-1,7 pp), in 2018 op 43,2% (-5,6 pp), in 2017 op 40,7% (-3,1 pp) en in 2016 op 39,7% (-2,1 pp).

De uitstroomgraad naar werk na 6 maanden is voor de cohorte van 2019 reeds lager dan die van de voorgaande jaren. De schoolverlaters die zich tussen juli – oktober 2019 inschreven ondervonden reeds de eerste invloeden van de Covid-19-crisis in het eerste kwartaal van 2020, nog voor de strenge gezondheidsmaatregelen met een lockdown eind maart 2020 ingevoerd werden¹¹. Het Bruto Binnenvlands Product (BBP) in België daalde reeds in het eerste kwartaal van 2020 ten opzichte van het vierde kwartaal in 2019. Deze daling van het BBP kwam er door de economische gevolgen van de start van de Covid-19-crisis in China, met een duidelijke impact op de wereldeconomie en daardoor ook de Belgische economie.

¹¹ De periode van 6 maanden na inschrijving gaat dan voor de schoolverlaters uit cohorte 2019 om inschakeling op de arbeidsmarkt tussen juli 2019 en maart 2020.

Zo was er in het eerste trimester van 2020 reeds een daling op te merken van het aantal openstaande vacatures in België¹². Tevens zien we uit gegevens van Actiris ook een daling in de uitstroom naar werk op het niveau van alle werkzoekenden reeds in het eerste kwartaal van 2020.

Deze daling is op te merken voor alle studieniveaus. De impact is gelijkaardig voor alle studieniveaus maar ligt iets hoger voor de midden- en de hogeschoolden dan bij de laaggeschoolden en de schoolverlaters met een buitenlands diploma

zonder equivalent. De verschillen zijn echter te klein om te concluderen dat midden- en hogeschoolde schoolverlaters meer getroffen werden door de coronacrisis.

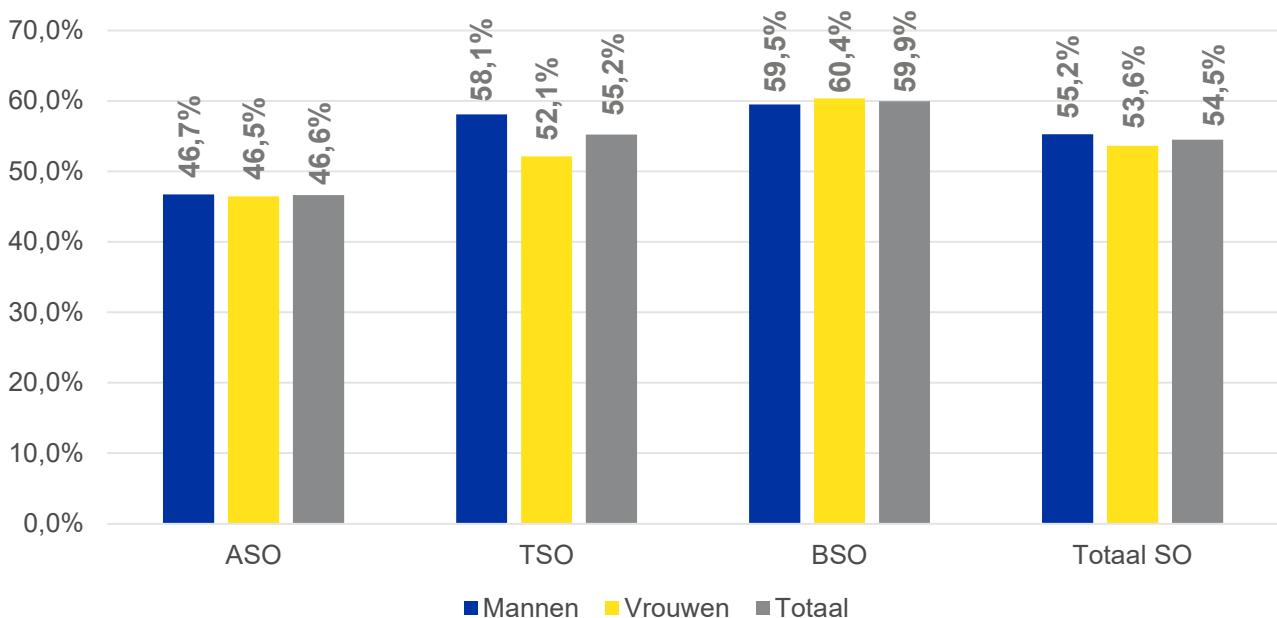
Zoals aangetoond in onderdeel 2.2 merken we op dat laaggeschoolden zich minder vaak kwamen inschrijven bij Actiris in 2020, in tegenstelling tot de hogeschoolden. Hierdoor is het effect op de uitstroomgraad naar werk voor de groep laaggeschoolde schoolverlaters in 2020 mogelijks een onderschatting.

3.4 Uitstroom naar werk volgens studierichting hoger secundair onderwijs

In onderstaande figuur wordt de uitstroomgraad naar werk getoond per studierichting in het hoger secundair onderwijs. Het gaat hier om de jongeren die zich

voor de eerste maal inschreven bij Actiris met een diploma hoger secundair onderwijs als hoogst behaalde diploma.

Figuur 7: Uitstroom naar werk volgens studierichting hoger secundair onderwijs en geslacht (2017-2018)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

12 Statbel (2022), [Vacatures op de arbeidsmarkt](#).

De uitstroomgraden naar werkvoor het beroepsonderwijs (59,9%) en die voor het technisch onderwijs (55,2%) liggen redelijk dicht bij elkaar. Er is daartegenover een lagere uitstroomgraad voor het algemeen secundair onderwijs (46,6%). Een verklarende factor hierbij is dat opleidingen in het BSO en TSO meer dan het ASO inspelen op specifieke beroepscompetenties die op de arbeidsmarkt worden gevraagd.

Een ASO opleiding vormt een goede voorbereiding op het hoger onderwijs maar kent als hoogst be-

haalde diploma minder hoge uitstroomcijfers naar werk.

Globaal genomen zijn de verschillen tussen uitstroomgraden tussen mannen en vrouwen relatief klein voor het hoger secundair onderwijs. Het uitstroompercentage na BSO is voor vrouwen (60,4%) iets hoger dan voor mannen (59,5%). Voor TSO (52,1% tegenover 58,1%) is het omgekeerde waar. In de studierichting ASO liggen de uitstroompercentages op ongeveer gelijke hoogte (46,5% tegenover 46,7%).

3.5 Uitstroom naar werk volgens opleidingsdomein

In dit gedeelte beschouwen we de uitstroomgraden per studiedomein in het hoger secundair onderwijs en voor bachelor en master opleidingen. Op deze

manier gaan we na welke diploma's sneller toegang geven tot de Brusselse arbeidsmarkt.

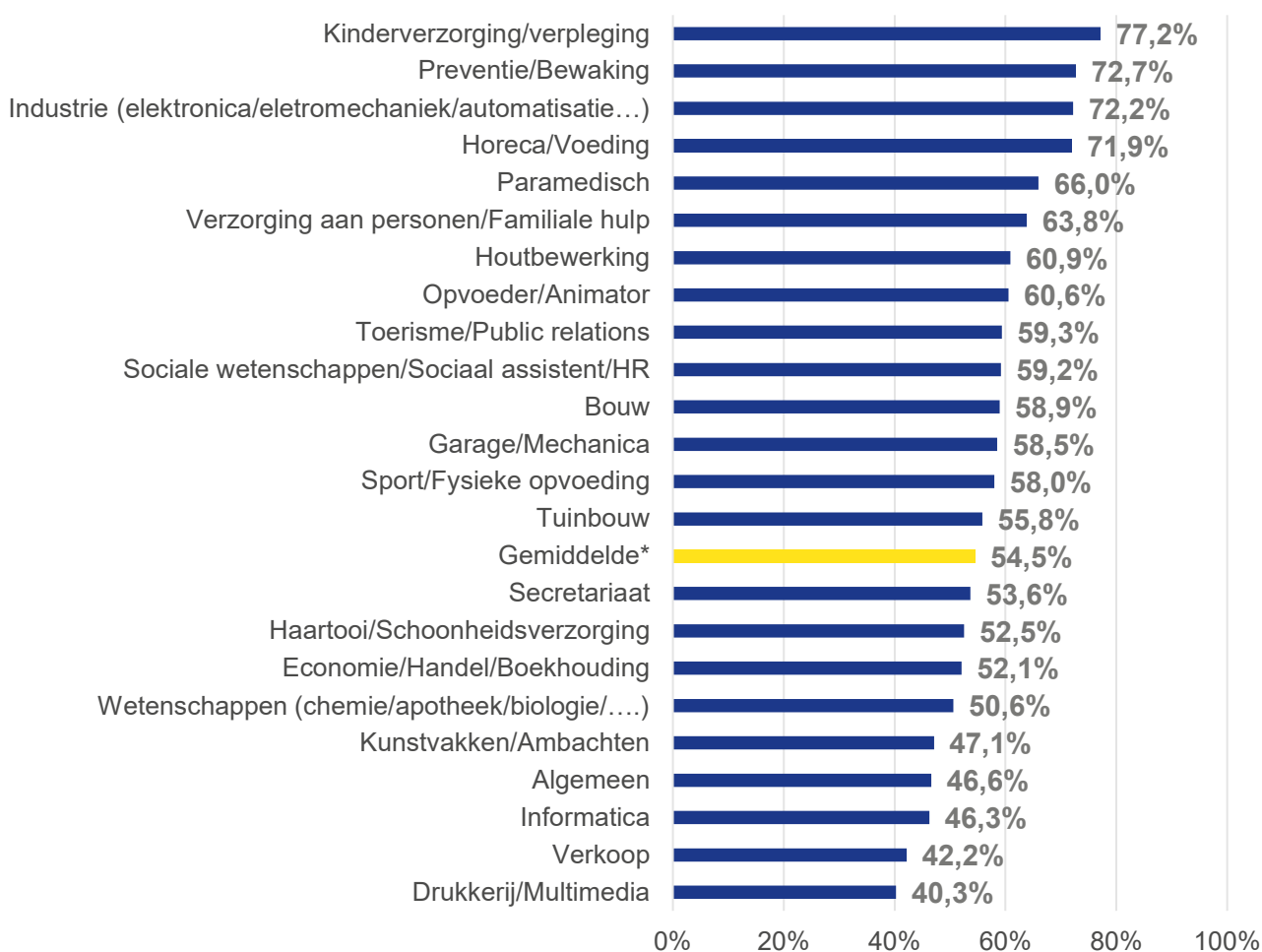

3.5.1 Hoger secundair onderwijs

In dit onderdeel van de analyse vergelijken we de uitstroompercentages naar werk per studiedomein in het hoger secundair onderwijs. We beschouwen hier de afstudeerdomeinen in het technisch en beroepsonderwijs. Het ASO laten we hier buiten beschouwing. We houden enkel rekening met stu-

diedomeinen waarvan minstens 30 schoolverlaters bij Actiris aangaven hierin te zijn afgestudeerd, om te betrouwbaarheid van de resultaten te verhogen. De grootste afstudeerdomeinen zijn economie/handel/boekhouding (390 schoolverlaters), secretariaat (343 jongeren) en kunstvakken/ambachten (225 jongeren).

Figuur 8: Uitstroom naar werk volgens studiedomein hoger secundair onderwijs (2017-2018)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

* Dit is de gemiddelde uitstroomgraad voor alle studiedomeinen hoger secundair onderwijs, ASO inbegrepen.

In het geval het beroepsonderwijs, bieden studies in **kinderverzorging/verpleging** bijna tweemaal meer kans om na een jaar uit de werkloosheid te geraken dan richtingen in drukkerij/multimedia. Ook **preventie/bewaking**, **industrie** (elektronica/elektromechaniek/automatisatie), **horeca/voeding**,

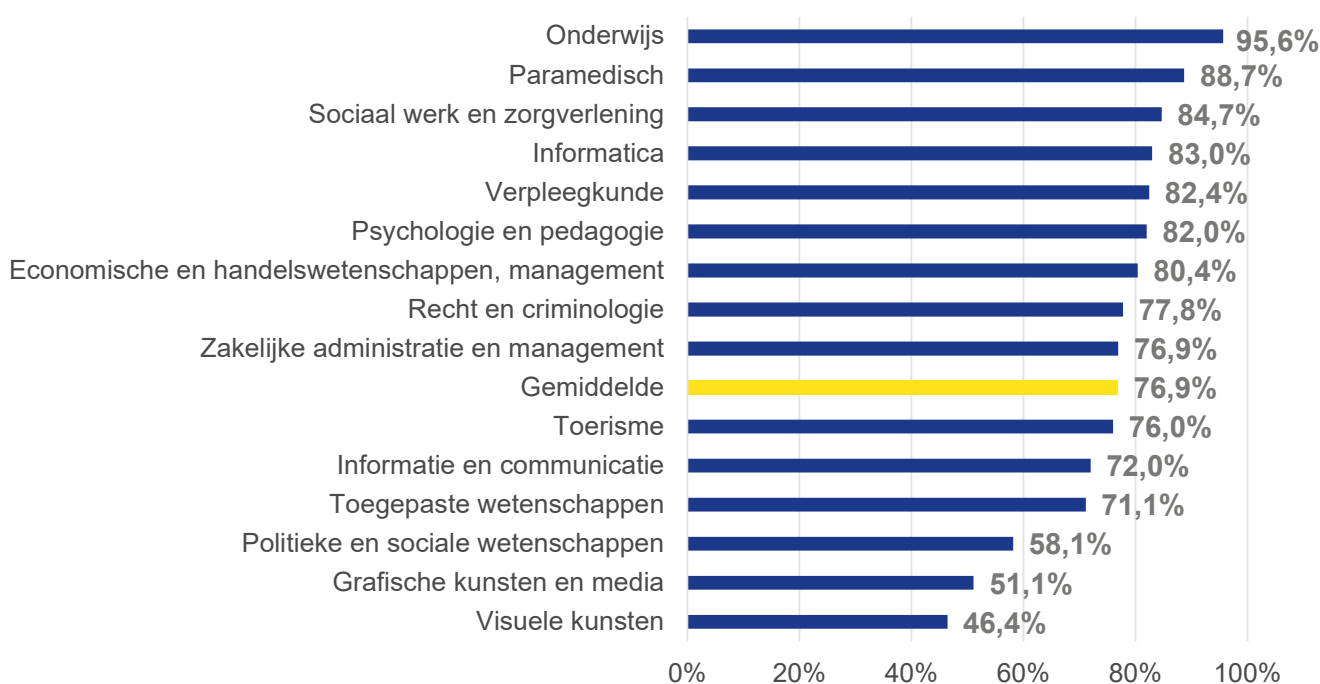
paramedische richtingen, **verzorging aan personen**, **houtbewerking** en **opvoeder/animator** geven hoge uitstroompercentages van meer dan **60%**. Drukkerij/multimedia scoort het zwakst (40,3%) gevolgd door de verkoop waarbij 4 op de 10 jongeren binnen het jaar na inschrijving aan het werk is.

3.5.2 Bachelor diploma's

Eveneens voor de bachelor opleidingen maken we een oplijsting van uitstroompercentages naar werk. We beschouwen bacheloropleidingen waarvoor minstens 30 jongeren zijn afgestudeerd en zich bij Actiris hebben ingeschreven als werkzoekende. De voornaamste afstudeerdomeinen voor deze analyse

zijn onderwijs (229 afgestudeerde studenten), economische en handelswetenschappen, management (209 jongeren) en sociaal werk en zorg aan personen (189). De gemiddelde uitstroomgraad voor jongeren met een bachelor diploma is 76,9%.

Figuur 9: Uitstroom naar werk volgens studiedomein bachelor diploma (2017-2018)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

De kans om binnen het jaar op de arbeidsmarkt ingeschakeld te worden is voor jongeren met een bachelor diploma in het onderwijs twee maal zo groot als voor studenten die een diploma visuele kunsten behaalden.

De bachelor opleiding in het onderwijs kent een erg sterke uitstroomgraad, namelijk 95,6%. Net als voor het secundair onderwijs scoren de opleidingen in de zorg en maatschappelijke dienstverlening erg hoog. De richtingen **'paramedisch' (88,7%)** en **'sociaal werk en zorgverlening' (84,7%) staan op de tweede en derde plaats.** Ook verpleegkunde

en opleidingen in psychologie en pedagogie, twee domeinen die deels of volledig ook onder het studiedomein zorg en maatschappelijke dienstverlening vallen, halen een uitstroomgraad van 82%. Naast de richtingen in de zorg en maatschappelijke dienstverlening halen ook 'informatica' en richtingen in 'economische en handelswetenschappen, management' een hoge uitstroomgraad boven de 80%.

'Recht en criminologie' (77,8%) en 'zakelijke administratie en management' (76,9%) scoren juist boven het gemiddelde. 'Toerisme', 'informatie en communicatie', en 'toegepaste wetenschappen', scoren

juist onder het gemiddelde maar kennen ook hoge uitstroomcijfers boven 70%. De kunstnerichtingen scoren minder goed, met 'visuele kunsten' (46,4%) juist onder de 50% en 'grafische kunsten en media'

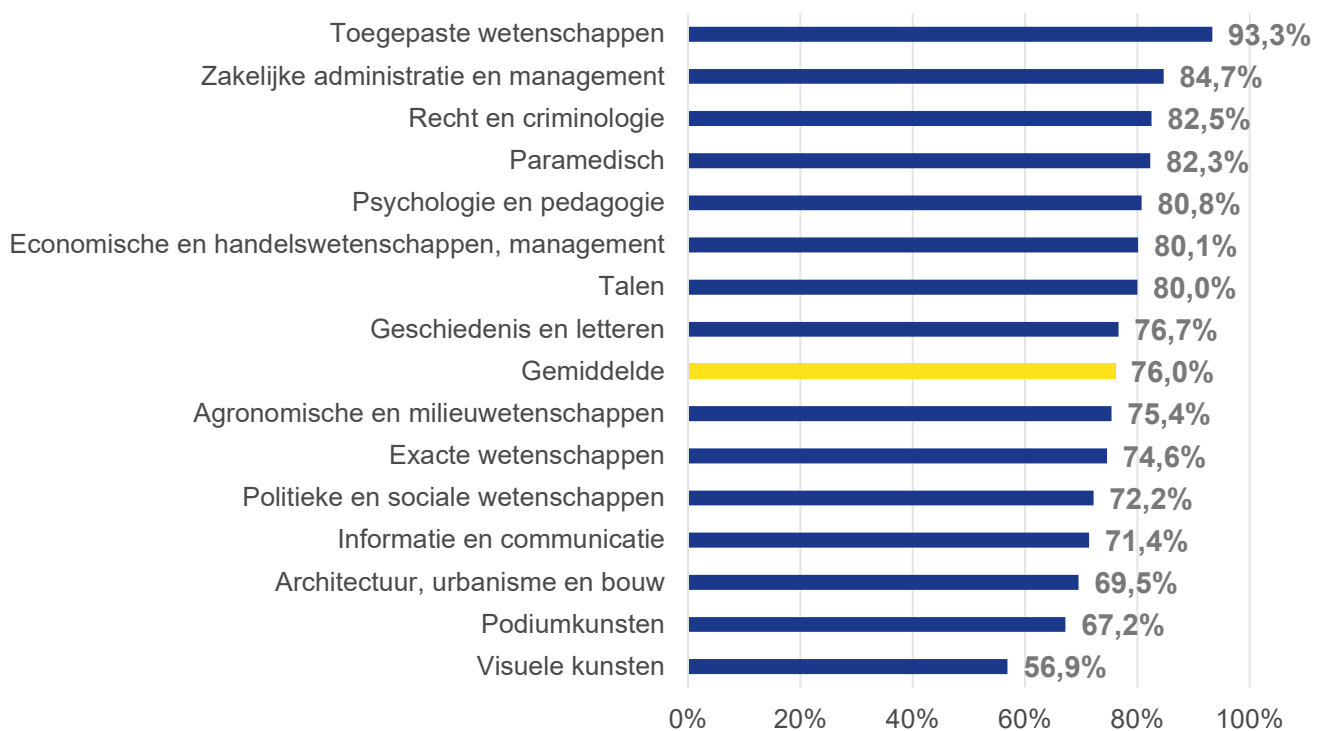
er juist boven (51,1%). Ook het studiedomein 'Sociale en politieke wetenschappen' scoort niet zo sterk (58,1%).

3.5.3 Master diploma's

De onderstaande grafiek maakt een olijsting van uitstroompercentages naar werk voor master opleidingen waarmee minstens 30 schoolverlaters zich bij Actiris zijn komen inschrijven als werkzoekende. De grootste afstudeerdomeinen bij Brusselse jongeren ingeschreven bij Actiris voor master diploma's

zijn 'informatie en communicatie (252 jongeren), politieke en sociale wetenschappen (151 jongeren) en paramedische richtingen (147 jongeren). Het gemiddelde uitstroompercentage voor schoolverlaters met een master diploma is 76,0%.

Figuur 10: Uitstroom naar werk volgens studiedomein master diploma (2017-2018)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

De **master opleidingen in het domein 'toegepaste wetenschappen'**, waaronder bijvoorbeeld de ingenieursrichtingen vallen, **kennen een erg hoge uitstroomgraad van 93,3% binnen het jaar**. Daarna **volgen de opleidingen in 'zakelijke administratie en management' (84,7%) en 'recht en criminologie' (82,5%)**. Net zoals voor het secun-

dair onderwijs en voor bachelor opleidingen kennen schoolverlaters met een diploma in het studiedomein zorg en maatschappelijke dienstverlening hoge uitstroomgraden naar werk. Master opleidingen in de paramedische richtingen scoren hier het hoogst, 82,3% van de schoolverlaters uit deze richtingen zijn binnen het jaar actief op de arbeidsmarkt voor

minstens 1 maand. Verder scoren studies in de psychologie en pedagogie, die deels onder het domein zorg en maatschappelijke dienstverlening vallen, boven het gemiddelde (80,8%). Ook de richtingen in economische en handelswetenschappen (80,1%), talen (80,0%) en geschiedenis en letteren (76,7%) doen het goed en liggen boven de gemiddelde uitstroomgraad.

Zoals voor de andere opleidingsniveaus zien we dat **de kunstopleidingen lagere uitstroomgraden kennen**. Master opleidingen in podiumkunsten hebben een uitstroomgraad van 67,2% en de visuele kunsten 56,9%.

We kunnen opmerken dat voor een groot deel van de studiedomeinen een master diploma hogere uitstroomgraden naar werk geeft dan een bachelor diploma. We moeten echter voorzichtig zijn om deze vergelijking te maken. Een bachelor kan een voorbereidende opleiding zijn voor een masteropleiding of losstaan van een masteropleiding.

Bachelor opleidingen waarvoor een vervolgopleiding op master niveau bestaat halen over het algemeen wel lagere uitstroomgraden dan de master opleidingen. Het gaat om academische opleidingen

in de studiedomeinen toegepaste wetenschappen, politieke en sociale wetenschappen en de visuele kunsten. Het gaat hier ook om recht en criminologie, al ligt de uitstroomgraad van de bachelor opleidingen hier ook hoger dan het gemiddelde. Het bestaan van professionele bacheloropleidingen in deze richting waarvoor geen specifieke vervolgopleiding bestaat kan deze hogere uitstroomgraad verklaren.

Het tegenovergestelde, een hogere uitstroomgraad voor een bachelor dan een master diploma, is waarvoor drie van de geanalyseerde studiedomeinen. Het gaat om psychologie en pedagogie, economische en handelswetenschappen, management en informatie en communicatie. Er zijn dan ook in deze richtingen een heel deel bachelor opleidingen waarvoor geen specifieke vervolgopleiding op master niveau bestaat.

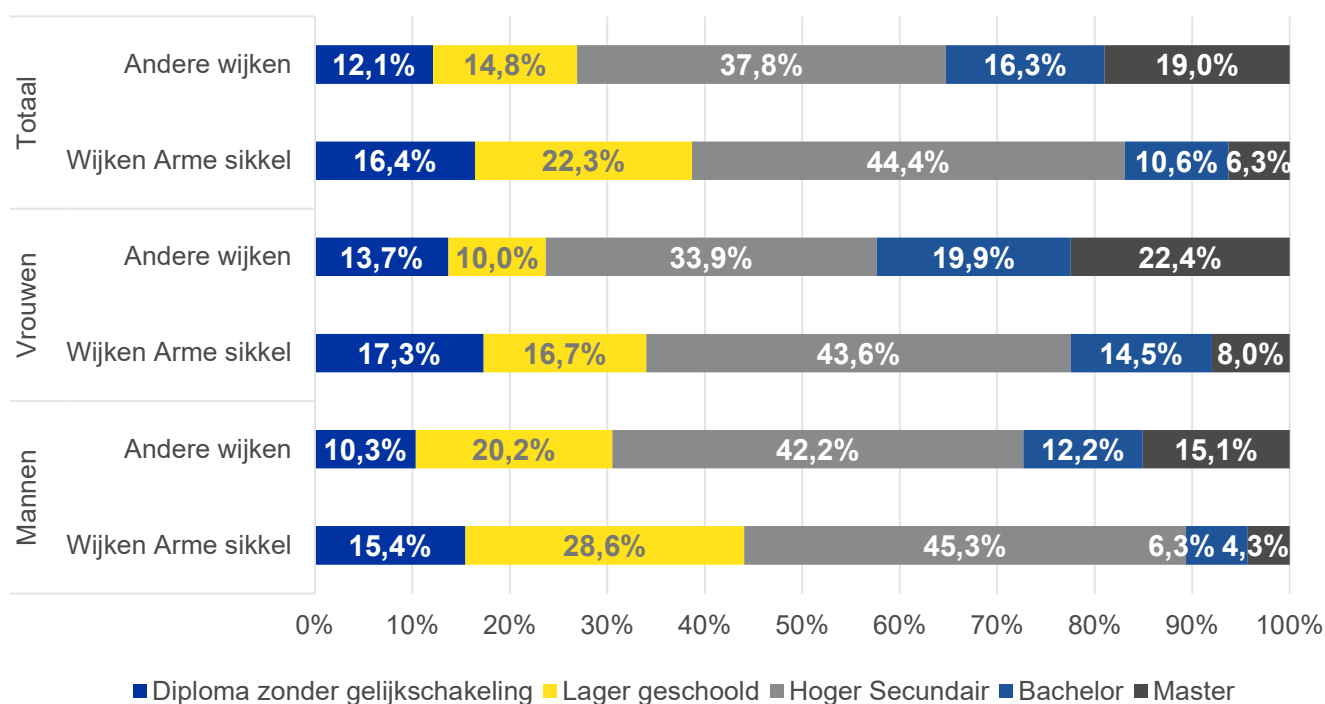
We zien tegelijkertijd dat de gemiddelde uitstroomgraad iets hoger ligt voor bachelor dan voor master opleidingen. De hoge uitstroomcijfers voor bepaalde studiedomeinen specifiek op bachelor niveau, zoals bijvoorbeeld het studiedomein onderwijs (met 229 schoolverlaters met een uitstroomgraad van 95,6%), zijn hiervoor een verklaring.

Geografisch perspectief

In dit gedeelte gaan we na of er verschillen op te merken vallen op wijkniveau wat opleidingsniveau en uitstroom naar werk betreft. We maken een onderscheid tussen wijken van de zogenaamde 'arme sikkels' en de andere wijken in Brussel. Deze opdeling is gebaseerd op basis van socio-economische kenmerken en opgesteld in samenwerking met partners waaronder het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, BISA. Over het algemeen

kennen wijken uit de arme sikkels meer kansarmoede en is het gemiddeld gezinsinkomen lager dan dat van andere wijken in Brussel. Het gaat om wijken ten noorden van het centrum in de gemeenten Anderlecht, Schaarbeek, Sint-Gillis, Sint-Jans-Molenbeek en Sint-Joost-ten-Node. In de wijken van de 'arme sikkels' zien we ook meer werkloosheid en meer personen van niet-Belgische afkomst¹³.

Figuur 11: Verdeling opleidingsniveau naar wijk en geslacht (2017-2018)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

De cijfers tonen aan dat het gemiddelde opleidingsniveau van de schoolverlaters uit de wijken van de 'arme sikkels' lager is dan die uit de andere wijken in Brussel. Maar liefst 22,3% van de schoolverlaters uit de eerstgenoemde wijken schrijven zich bij Actiris in zonder diploma hoger secundair onderwijs

tegenover 14,8% in de andere wijken. 16,9% van de schoolverlaters uit de 'arme sikkels' schrijven zich bij Actiris in met een bachelor of master diploma tegenover 35,3% uit de andere wijken.

13 BISA (2019). kerncijfers per gemeente.

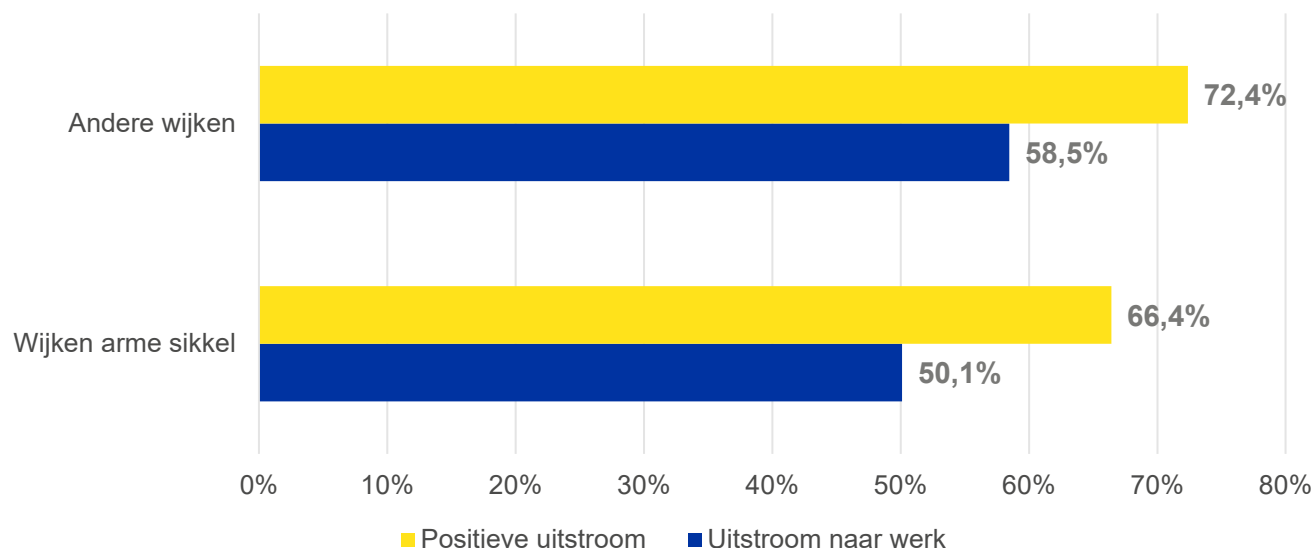
16,9%

van de schoolverlaters uit de 'arme sikkel' schrijven zich bij Actiris in met een bachelor of master diploma tegenover 35,3% uit de andere wijken

De 'arme sikkel' kent daarentegen meer schoolverlaters met een buitenlands diploma zonder gelijkschikking (+4,3 pp) en met een diploma hoger secundair onderwijs als hoogst behaalde diploma (+6,6 pp).

In onderdeel 2.1 zagen we reeds dat vrouwen uit de groep schoolverlaters zich bij Actiris inschrijven met een hoger studieniveau dan mannen. Dit is vast te stellen voor zowel wijken van de 'arme sikkel' als voor de andere wijken.

Figuur 12: Uitstroom volgens wijk in Brussel (2017-2018)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

«1/2 van de schoolverlaters uit de 'arme sikkel' slaagt erin om na een jaar actief te zijn op de arbeidsmarkt voor ten minste één maand, terwijl dit voor jongeren uit de andere wijken ongeveer 3/5 is»

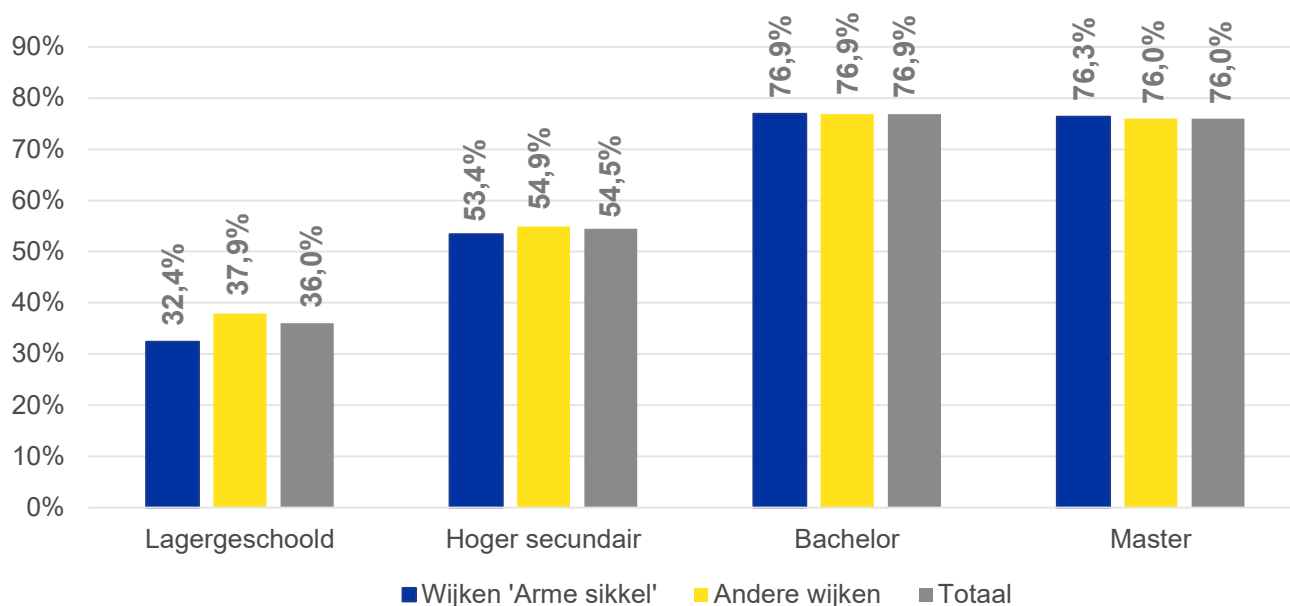
Zoals te zien is in bovenstaande figuur blijkt dat ongeveer de helft (50,1%) van de schoolverlaters uit de 'arme sikkel' erin slaagt om na een jaar actief te zijn op de arbeidsmarkt voor ten minste één maand, terwijl dit voor jongeren uit de andere wijken ongeveer drie op vijf is (58,5%).

De positieve uitstroomgraad geeft het percentage weer van de jongeren dat een minimum één maand baan, een beroepsopleiding, studie of stage aanvat

of hervat binnen 12 maanden na de inschrijving bij Actiris. Voor deze indicator is het verschil iets minder uitgesproken tussen de wijken (66,4% tegenover 72,4%). Een verklaring hiervoor is dat acties van Actiris en haar partners om werklozen te activeren een positief effect hebben op deze indicator. Meer bepaald de jongerengarantie, waardoor jongeren de garantie krijgen dat ze binnen de zes maanden een opleiding, een stageplaats of een job krijgen aangeboden, lijkt hierin belangrijk te zijn.

De volgende figuur toont aan dat de verschillen tussen de uitstroompercentages naar werk tussen Brusselse wijken samenhangt met het studieniveau van de jongeren, maar dat dit niet de enige verklaring is.

Figuur 13: Uitstroomgraad naar werk volgens studieniveau en geografische ligging in Brussel (2017-2018)

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels

Voor het hoger onderwijs en voor de middengeschoolden is er geen significant verschil op te merken in de uitstroomgraad naar werk voor schoolverlaters uit wijken van de arme sikkel en andere wijken van Brussel. Bij de laaggeschoolden is dit wel het geval. **Terwijl bijna 4 op de 10 (37,9%) laaggeschoolde jongeren uit de andere wijken een baan vindt binnen 1 jaar na inschrijven bij Actiris, is dit 3 op de 10 (32,4%) bij de jongeren uit de wijken van de zogenaamde 'arme sikkel'**¹⁴. Er is dus een verschil op te merken van 5,5 pp tussen de wijken bij jongeren met een lagergeschoold diploma.

We kunnen concluderen dat de verschillen in uitstroomgraden naar werk bij schoolverlaters uit de verschillende wijken grotendeels maar niet volledig verklaard kunnen worden door verschillen in studieniveau. Doordat schoolverlaters uit de wijken van de arme sikkel vaker laaggeschoold zijn, liggen de uitstroompercentages voor schoolverlaters uit deze wijken bijgevolg globaal genomen ook lager.

Daarnaast zou afkomst ook een verklarende variabele kunnen zijn voor de lagere uitstroomgraden naar werk voor laaggeschoolde jongeren uit de 'arme sikkel'. Zoals eerder vermeld, tonen de cijfers van BISA aan dat de wijken van de 'arme sikkel' meer inwoners van niet-Belgische achtergrond kennen. De studie van View genaamd 'Monitoring volgens origine' (View, 2019)¹⁵ toont aan dat vooral het aantal werkzoekenden van Turkse, Maghrebijnse en Oost-Europese afkomst vaker in de "arme sikkel" van Brussel wonen dan hun leeftijdsgenoten van Belgische afkomst. De studie toont aan dat werkzoekenden van niet-Belgische afkomst met een zelfde studieniveau als werkzoekenden van Belgische origine het moeilijker hebben om een job te vinden.

Lagere uitstroompercentages en ongelijke toegang tot de arbeidsmarkt hangt dus niet enkel samen met het studieniveau maar wordt deels ook verklaard door de afkomst van de werkzoekenden (in dit geval de schoolverlaters uit de 'arme sikkel').

¹⁴ Om de uitstroomgraden naar werk te berekenen per studieniveau laten we jongeren die zich inschrijven met een buitenlands diploma zonder gelijkstelling buiten beschouwing.

¹⁵ view.brussels (2019), *Monitoring volgens origine*.

Kansen op de Brusselse arbeidsmarkt post-coronacrisis

«De stijgende inflatie, onder andere gelinkt aan de oorlog in Oekraïne, kan echter een negatieve impact hebben op de verdere economische relance»

De uitstroomgraden naar werk per studiedomein in onderdeel 3 van deze analyse zijn berekend op basis van de situatie van de Brusselse arbeidsmarkt vóór de start van de coronapandemie in maart 2020. De schoolverlaters die hun eerste stappen op de arbeidsmarkt hebben gezet in 2020 en de eerste helft van 2021 kenden door de crisis een atypisch parcours. Een aantal sectoren moesten hun activiteiten

De economie kende een heropstart

Zoals eerder aangehaald in dit rapport wordt er verwacht dat de uitstroomgraden naar werk de komende jaren niet sterk zullen veranderen. We verwachten dat ze gelijkaardig zullen zijn aan de resultaten uit deze studie (situatie voor coronacrisis) met enkele kleine veranderingen voor een aantal studiedomeinen. De Belgische en Brusselse economieën kenden een markante heropstart sinds het derde kwartaal van 2021. Het aantal vacatures in Brussel is sterk gestegen¹⁶ en de spanningen op de arbeidsmarkt zijn toegenomen, waaronder ook voor de knelpuntberoepen¹⁷. Deze heropleving van de economie zorgt opnieuw voor kansen op de arbeids-

stoppen of inperken door de gezondheidsmaatregelen, terwijl andere sectoren wel hun activiteiten konden verderzetten.

In dit gedeelte bespreken we de kansen voor schoolverlaters op de Brusselse arbeidsmarkt in 2022. Een exacte voorspelling maken omtrent uitstroomgraden naar werk is niet mogelijk aangezien er vele onzekere elementen zijn. We bespreken kort enkele dynamieken die de komende jaren een invloed zullen uitoefenen op de kansen op de Brusselse arbeidsmarkt en bespreken we enkele sectoren die hierdoor kunnen beïnvloed worden.

markt voor schoolverlaters. De stijgende inflatie, onder andere gelinkt aan de oorlog in Oekraïne, kan echter een negatieve impact hebben op de verdere economische relance.

Ook de gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) tonen aan dat de arbeidsmarkt is hersteld, dit op het niveau van België. Wanneer we het arbeidsvolume in voltijdsequivalenten (VTE) in het derde kwartaal van 2019 (pre-covid) en het derde kwartaal van 2021 vergelijken, dan zien een lichte stijging van 0,5% (15.595 VTE) voor het totaal volume aan VTE in België¹⁸.

¹⁶ Naast een stijging van het aantal vacatures, is er ook een daling van de werkloosheidsgraad in Brussel wanneer we eind 2019 vergelijken met eind 2021. Het aantal werkloze jongeren is nog sterker gedaald dan het gemiddelde. Deze gegevens zijn terug te vinden op het online platform [ViewStat](#).

¹⁷ [view.brussels](#) (2022), [Overzicht & vooruitzichten - De situatie op de Brusselse arbeidsmarkt na twee jaar coronacrisis](#).

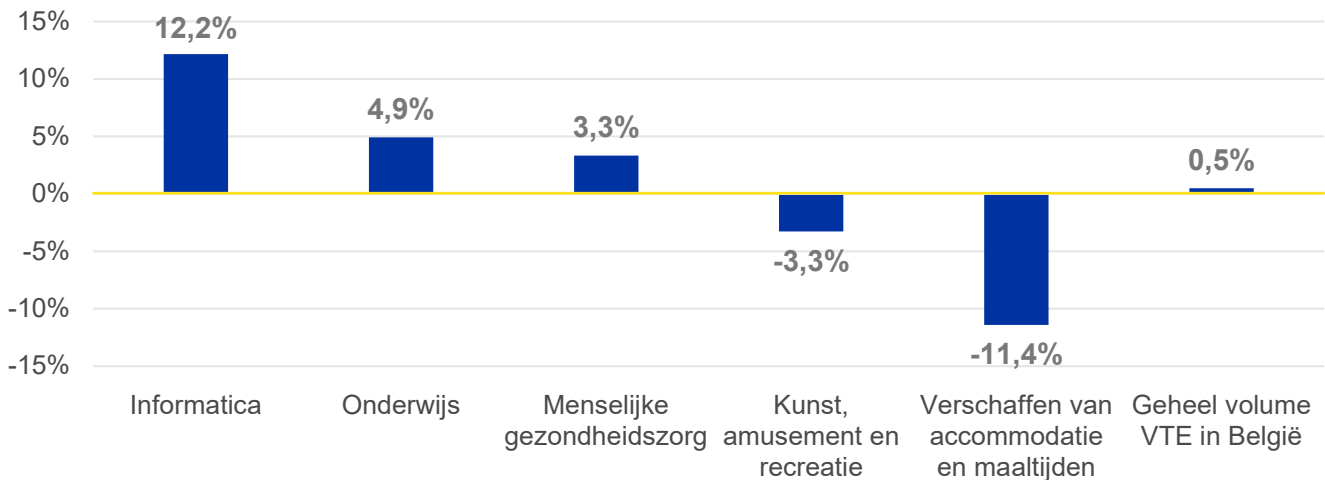
¹⁸ De kwartaalgegevens Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) zijn niet beschikbaar op het niveau van Brussel, enkel op het niveau van België, gegevens [hier](#).

+8.044

arbeidsplaatsen VTE voor de activiteitstak
'Informatica' in België tussen 3de
kwartaal 2019 en 3de kwartaal 2021

Figuur 14: Evolutie van het arbeidsvolume in voltijdsequivalenten (VTE) naar activiteitstak in België (3de kwartaal 2019 - 3de kwartaal 2021)

Bron: Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ), berekeningen: view.brussels

Beroepsdomeinen met toenemende arbeidskansen

Sommige sectoren zijn sneller hersteld dan anderen, waardoor er voor sommige beroepsdomeinen toenevende kansen op de arbeidsmarkt zijn ontstaan en voor anderen juist dalende kansen. Om een inschatting te maken voor 2022 en de komende jaren baseren we ons enerzijds op prospectieve analyses uitgevoerd door view.brussels over de impact van de coronacrisis (zie referenties in voetnoten 17, 20 en 21, voor meer details). Daarnaast houden we ook rekening met de gegevens van de RSZ en enkele andere evoluties zoals bijvoorbeeld de toenemende inflatie gelinkt aan de oorlog in Oekraïne.

► **Informatica** is een van de beroepsdomeinen bij uitstek waarvoor er reeds een hoge uitstroomgraad naar werk bestond vóór de coronacrisis en waarvoor we nog toenemende kansen verwachten op de arbeidsmarkt post-corona. De digitalisering is sterk toegenomen en werd versneld naar aanleiding van de coronacrisis. Het aantal voltijds equivalente arbeidsplaatsen in de activiteitstak informatica is erg sterk gestegen in België sinds de start van de coro-

nacrisis, meer bepaald een sterke stijging van 8.044 VTE of +12,2% (RSZ). Er worden verdere tekorten en een concurrentie tussen verschillende bedrijven bij het rekruteren van informatici verwacht.

► Ook het **onderwijs** kent erg hoge uitstroomgraden naar werk. Het beroep van leerkracht is een structureel knelpuntberoep¹⁹. Sinds midden 2021 zijn de tekorten voor leerkrachten voor beide onderwijsnetten nog sterker toegenomen, in het bijzonder voor Nederlandstalige leerkrachten. Het aantal VTE in het onderwijs is licht gestegen (+4,9%), maar de tekorten in Brussel zijn vooral gestegen door intersectorale en interregionale arbeidsmobiliteit.

► Werknemers in de **zorg** zijn ook traditioneel erg gevraagd. In de activiteitstak ‘Menselijke gezondheidszorg’ is het aantal VTE’s in België licht gestegen met +3,3% (RSZ).

19 view.brussels (2021), [Lijst met knelpuntberoepen in het BHG in 2020](#).

Het beroep **verpleegkundige** is sinds 1998 een knelpuntberoep bij uitstek, zowel in Brussel²⁰ als in de rest van België. De coronapandemie heeft extra aandacht geschonken aan het beroep, waarna het aantal inschrijvingen voor een opleiding verpleegkunde is toegenomen. De cohorte van eerstejaars bachelors verpleegkunde in België is voor het eerst in zes jaar niet meer gedaald²¹. De tekorten zijn echter toegenomen tijdens de coronacrisis. Een deel van de verpleegkundigen heeft het beroep vroegtijdig verlaten, vanwege de zwaarte van het beroep en het gebrek aan erkenning. De digitalisering van de sector (technologische innovaties), maar ook de verlenging van de bacheloropleiding van 3 naar 4 jaar (vanaf het academiejaar 2016-2017) kan een impact hebben op het aantal afgestudeerde en gekwalificeerde verpleegkundigen²².

Beroepsdomeinen met afnemende arbeidskansen

Sommige beroepsdomeinen ondervinden nog een negatieve impact van de gevolgen van de coronacrisis. Het toegenomen telewerk, de verdere digitalisering en een vertraagde heropstart van het zakenreizen zijn enkele elementen die een impact uitoefenen op de Brusselse arbeidsmarkt.

► De **horeca** bijvoorbeeld is één van de meest getroffen sectoren. Het invoeren van structureel telewerk zorgt bijvoorbeeld voor minder pendelaars naar Brussel, waardoor werknemers minder vaak gaan eten op restaurant of in werkkantines. Grote bedrijven hebben reeds kantoorruimtes gesloten en personeel in bedrijfskantines ontslagen. Ook het

Kinderverzorging is al enkele jaren een knelpuntberoep in Brussel en de tekorten zijn het laatste jaar groter geworden, zowel in Brussel als in de rest van het land²³. Sinds 2020 zijn er voor het eerst moeilijkheden met de aanwerving van hoofdopvoeders of opvoeders-groepschefs in Brussel. Er is een kwalitatief tekort aan kandidaten, in het bijzonder voor Nederlandstalige kandidaten, en daarnaast kunnen de arbeidsomstandigheden als uitdagend beschouwd worden. De vraag naar psychologen en psychiaters is door toedoen van de coronacrisis ook sterk toegenomen. Daarnaast kan ook de nieuwe regelgeving wat betreft terugbetaling voor een consultatie bij een psycholoog de vraag doen toenemen²⁴.

«In België zien we een daling van bijna 9.000 VTE's voor de activiteitstak 'Verschaffen van accommodatie en maaltijden'»

uitblijven van zakentoeerisme en een vertraagde opstart van toerisme zullen de komende jaren nog een impact hebben op deze sector. Op het niveau van België zien we een daling van -11,4% in het volume VTE's voor de activiteitstak 'Verschaffen van accommodatie en maaltijden', een daling van bijna 9.000 VTE's (RSZ).

20 view.brussels (2022), *De knelpuntberoepen in de context van de gezondheidscrisis*.

21 Idem.

22 view.brussels (2021), *Lijst met knelpuntberoepen in het BHG in 2020* en view.brussels (2022), *Analyse van de knelpuntberoepen in het BHG 2020*.

23 Beel, V., *Nog nooit zo'n groot gebrek aan personeel in de kinderopvang*, in *De Standaard*, 23/03/2022.

24 Bleus, D. & Lamote S., *Psychologen en psychiaters moeten massaal patiënten weigeren*, in *De Tijd*, 08/06/2021.

Er zullen kansen blijven bestaan in de horeca voor schoolverlaters en is er nog een constante vraag naar personeel, maar werkomstandigheden (fysiek zwaar, uurregeling) en taalvereisten zijn belangrijke drempels voor werknemers in deze sector.

▶ Het **toerisme** in Brussel was tijdens het hoogtepunt van de crisis sterk afgenomen en kende ook sinds eind 2021 een tragere heropstart dan andere sectoren. Door een mogelijke heropflakking van het virus en de angst daarrond, maar ook de inflatie, verwachten we dat het buitenlands toerisme de komende jaren niet volledig zal herstellen naar

het niveau van voor de crisis. Enkele reisbureaus sloten hun deuren, en andere reisbureaus geven aan onzeker te zijn over hun toekomst. De toename van online boekingen van reizen speelt hierin ook een belangrijke rol.

▶ Ook de **kunsten** kende een tragere heropstart na de coronacrisis, maar het valt af te wachten hoe de sector de komende jaren zal evolueren. De activiteitstak 'Kunst, amusement en recreatie' kent een daling van zo'n 1.050 VTE's (-3,3%) op het niveau van België (RSZ).

Nabeschouwing

Methodologische beperkingen

Zoals aangegeven in het onderdeel methodologie is voorzichtigheid bij de interpretatie van de resultaten geboden. We analyseren de cohorte schoolverlaters die zich bij Actiris zijn komen inschrijven. Dit geeft een goede indicatie weer van tendensen maar verdere conclusies trekken over verbanden is methodologisch moeilijk.

Zo hebben we in deze analyse geen beeld op het totaal aantal schoolverlaters per studieniveau en – domein uit Brussel en welk percentage van hen zich inschrijft bij Actiris. Zo kunnen we niet afleiden of schoolverlaters uit bepaalde studierichtingen zich vaker of minder vaak inschrijven bij Actiris en welk effect dit heeft op onze resultaten. Wanneer een grote groep studenten bijvoorbeeld nog voor het afstuderen een werkaanbod krijgt en zich daardoor niet inschrijft bij Actiris, kunnen we er van uitgaan dat onze uitstroombelastingen een onderschatting zijn. Dit is mogelijk het geval bij studierichtingen die voorbereiden op knelpuntberoepen, zoals bepaalde

richtingen in de zorg, informatica en technische beroepen. Deze richtingen kennen in onze analyse echter reeds de hoogste uitstroombelastingen naar werk, waardoor we in dit geval eerder van een onderschatting dan van een vertekening van de resultaten in deze analyse kunnen spreken.

We zien ook dat meer vrouwen zich hebben ingeschreven bij Actiris als schoolverlater, terwijl er in de gehele groep van niet-werkende werkzoekenden mannen meer vertegenwoordigd zijn. Mogelijks schrijft een groter deel van de vrouwelijke schoolverlaters zich na hun studies in bij Actiris en een relatief kleiner aantal mannen. Een mogelijke oorzaak hiervan is dat een groter deel van de mannen meteen na (of zelfs voor afstuderen) een jobaanbieding krijgt en zich daardoor niet bij Actiris inschrijft als werkzoekende. Hierdoor zouden de uitstroombelastingen voor mannen een grotere onderschatting zijn dan die voor vrouwen. Deze hypothese kunnen we echter niet nagaan.

Aanbevelingen

Om een globaler beeld te krijgen is het noodzakelijk om zicht te hebben op alle schoolverlaters uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een uitwisseling van gegevens tussen Actiris en de Vlaamse en Franstalige gemeenschappen zou hier een oplossing kunnen bieden.

Een kruising van de administratieve gegevens van Actiris en de twee gemeenschappen laat niet enkel toe om een volledig beeld te schetsen van de uitstroom naar werk voor de schoolverlaters in het

Brussels Gewest, het laat ook toe om andere dynamieken te analyseren. Met deze informatie zou het mogelijk zijn om het effect van sensibilisering omtrent het inschrijven bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst in te schatten. Een stijging van het aantal inschrijvingen bij Actiris kan het effect zijn van informatiecampagnes maar het kan ook louter een weerspiegeling zijn van een groter aantal schoolverlaters.

Belang van een schoolverlatersrapport

Ten slotte willen we het belang van een dergelijke analyse omtrent uitstroompercentages naar werk voor schoolverlaters benadrukken. Niet enkel de studieresultaten maar ook de arbeidsmarktsituatie, in hoeverre werkgevers op zoek zijn naar bepaalde competenties en diploma's, bepaalt mee de mate waarin jongeren al dan niet snel een job vinden. De

hogere kans op een job kan een motivatie zijn voor jongeren om een bepaalde studiekeuze te maken, bijvoorbeeld in het kader van knelpuntberoepen. Een dergelijke analyse kan ook een beleid adviserende rol uitoefenen, bijvoorbeeld naar opleidingscentra toe en aan iedereen die studiekeuzeadvies verleent aan jongeren.

Conclusie

In deze studie analyseerden we de socio-professionele inschakeling van Brusselse jongeren na hun studies. Door een gebrek aan werkervaring is het voor schoolverlaters vaak niet evident om een eerste job te vinden.

In eerste instantie hebben we een beeld gegeven van de jongeren die zich voor de eerste keer bij Actiris kwamen inschrijven als werkzoekende in het jaar 2020. De grootste groep (ongeveer een derde van schoolverlaters) schrijft zich in met een diploma hoger secundair onderwijs. Bijna 4 op de 10 schoolverlaters heeft een bachelor of master diploma. Een grote groep jongeren, namelijk 13% van de ingeschreven schoolverlaters, schrijft zich in zonder diploma secundair onderwijs.

We zien dat vrouwen over het algemeen hoger geschoold zijn dan mannen. We merken ook op dat de gemiddelde leeftijd waarop jongeren afstuderen de voorbije

jaren is verhoogd, o.a. doordat jongeren langer studeren (hogere studies aanvatten) en de studieduur van bepaalde opleidingen ook is verlengd met de invoering van de Bologna akkoorden. Ook de coronacrisis heeft er voor gezorgd dat jongeren vaker kozen om hun studies te verlengen.

De gemiddelde leeftijd van de schoolverlaters is de voorbije 10 jaar constant blijven stijgen. Voor de schoolverlaters uit 2020, die afstudeerden in juli – september 2020, is de stijging in gemiddelde leeftijd nog meer uitgesproken dan de voorgaande jaren. Door de coronacrisis heeft een deel van de jon-

geren ervoor gekozen om langer te studeren en hun intrede op de arbeidsmarkt uit te stellen. De verdere daling van het aandeel NEETs en de verdere daling van het aandeel vroegtijdige schoolverlaters in 2020 en 2021 bevestigen deze dynamiek.

We gingen na hoeveel jongeren binnen het jaar na inschrijving bij Actiris aan het werk is (met een job van minstens één maand). Uit de groep jongeren die zich in 2018 inschreef bij Actiris (die nog geen impact ondervonden van de coronacrisis) vindt 57,8% een job van minstens één maand binnen het jaar na inschrijven. Dit is een stijging van 8,1 procentpunten ten opzichte van 2014. Voor de cohorte schoolverlaters die zich in 2019 inschreven bij Actiris, is de uitstroom naar werk gedaald naar 50,0% wat wijst

op een impact van de coronacrisis.

Ook de positieve uitstroomgraad voor de cohorte 2019 is gedaald. Uit de cohorte van schoolverlaters 2020 vond 6 op 10 van de

jongeren een één-maand baan, beroepsopleiding, studie of stage binnen 12 maanden, terwijl dit in 2018 nog 7 op de 10 schoolverlaters was.

De coronacrisis zorgde duidelijk voor een daling in de uitstroomgraad naar werk (binnen 6 maanden) voor de schoolverlaters die zich tussen juli en oktober 2020 inschreven bij Actiris. Deze uitstroomgraad ligt op 37,6%, wat een daling is van -1,7 procentpunten (pp) t.o.v. 2019 en -5,6% pp t.o.v. 2018. Ook de cohorte schoolverlaters uit 2019 ondervond reeds de impact van de coronacrisis, die reeds vanaf het eerste kwartaal van 2020 ve-

«Uit de cohorte van schoolverlaters 2020 vond 6 op 10 van de jongeren een één-maand baan, beroepsopleiding, studie of stage binnen 12 maanden»

rantwoordelijk was voor een negatieve impact op de Belgische economie.

Het studieniveau is een belangrijke verklarende factor voor de uitstroomgraad naar werk. Bachelor en master diploma's geven de hoogste uitstroompercentages naar werk, 3 op de 4 van deze schoolverlaters vindt een job van minstens één maand binnen het jaar na inschrijving bij Actiris. Ongeveer de helft van de schoolverlaters met een diploma hoger secundair onderwijs stromen binnen het jaar uit naar werk tegenover een derde van de jongeren die lager zijn geschoold (zonder diploma hoger secundair onderwijs) of een buitenlands diploma op zak hebben zonder gelijkschakeling.

De uitstroomgraad naar werk ligt voor vrouwen hoger dan voor mannen. Dit heeft er mee te maken dat vrouwen enerzijds een hoger studieniveau halen (waardoor ze ook langer studeren en zich op latere leeftijd inschrijven bij Actiris) en anderzijds ook kiezen voor studierichtingen waarvoor we hogere uitstroomgraden naar werk optekenen. Opleidingen in zorg en onderwijs zijn daar de meest uitgesproken voorbeelden van.

We zien dat opleidingen in de zorg erg hoge uitstroomgraden kennen. Het gaat om kinderverzorging en verpleging op niveau van het hoger secundair onderwijs, paramedische richtingen voor alle studieniveaus, sociaal werk en verpleegkunde op bachelor niveau en ook psychologie en pedagogie op bachelor en master niveau.

In het hoger secundair springen naast de zorgrichtingen ook bewaking, industrie en horeca in het oog met uitstroomgraden van meer dan 70%. Het opleidingsdomein onderwijs springt er duidelijk uit op bachelor niveau met een uitstroomgraad naar werk van meer dan 95%. De masteropleiding Toegepaste

wetenschappen steekt er bij de masteropleidingen bovenuit met een uitstroomgraad van boven de 93%. Ook opleidingen in economische richtingen doen het goed zowel op bachelor als master niveau. Drukkerij en verkoop op niveau van het hoger secundair en de kunstrichtingen in het hoger onderwijs scoren over het algemeen het minst sterk.

Geografisch gezien is er een opdeling tussen wijken van de zogenaamde 'arme sikkels' en de andere, (kans)rijkere wijken in Brussel. In de eerstgenoemde wijken vangen jongeren minder vaak hogere studies aan. Bijna 1 op 4 van de schoolverlaters uit deze wijken behaalt geen diploma hoger secundair onderwijs, tegenover 1 op 6 in de andere wijken van Brussel. Deze lagere scholingsgraad vertaalt zich ook in lagere uitstroomgraden naar werk. Ongeveer de helft van de schoolverlaters uit de 'arme sikkels' slaagt erin om na een jaar actief te zijn op de arbeidsmarkt voor ten minste één maand, tegenover ongeveer drie op vijf voor de andere wijken. Er worden relatief meer beroepsopleidingen, studies of stages aangevat of hervat binnen 12 maanden na de inschrijving bij Actiris in de wijken van de 'arme sikkels' dan in de andere wijken.

Ook binnen dezelfde studieniveaus zijn er verschillen op te merken, waarbij slechts een derde van de laaggeschoolde jongeren uit de 'arme sikkels' binnen het jaar een job van minstens één maand vindt tegenover 4 op de 10 uit meer kansrijke wijken. Ook de herkomst van de schoolverlaters lijkt een rol te spelen. Lagere uitstroompercentages en ongelijke toegang tot de arbeidsmarkt voor jongeren uit de 'arme sikkels' van Brussel hangt niet enkel samen met het studieniveau maar lijkt deels ook verklaard te worden door de afkomst van de schoolverlaters.

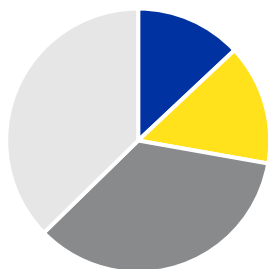
De resultaten uit dit schoolverlatersrapport blijven ook relevant voor de arbeidsmarkt na het hoogste

punt van de coronacrisis. We verwachten dat de uitstroomgraden naar werk niet veel zullen verschillen ante en post het hoogtepunt van de crisis. Schoolverlaters met een hoog studieniveau zullen in de Brusselse arbeidsmarkt van de nabije toekomst nog steeds een hogere uitstroomgraad naar werk kennen dan schoolverlaters zonder diploma (hoger) secundair onderwijs. Schoolverlaters die afstuderen uit studiedomeinen met sterke uitstroomgraden naar werk zullen ook in 2020 en de jaren nadien een hoge uitstroom naar werk kennen. We verwachten dat de kansen op de arbeidsmarkt de komende jaren nog verder zullen stijgen voor schoolverlaters in de beroepsdomeinen informatica,

onderwijs en de zorg. De horeca, het toerisme, de kunsten en mogelijk de gespecialiseerde schoonheidsverzorgers zouden echter nog een weerslag kunnen ondervinden van de coronacrisis.

Dit schoolverlatersrapport is een belangrijke analyse om een idee te geven omtrent de uitstroomgraden naar werk naar verschillende opleidingsniveaus, -domeinen en andere variabelen. Hierdoor is het een goede referentie voor iedereen die een studiekeuze moet maken en voor advisering. Data van de Franstalige en Nederlandstalige onderwijsnetten zullen in de toekomst nodig zijn om een schoolverlatersrapport voor Brussel op te kunnen stellen.

Profiel van jongeren die zich voor de eerste keer komen inschrijven bij Actiris in 2020

- Diploma zonder gelijkschakeling
- Hoogstens lager secundair
- Hoger secundair
- Hoger onderwijs

$\frac{1}{2}$

schoolverlaters met een diploma hoger secundair onderwijs vindt een job van minstens één maand binnen het jaar na inschrijving bij Actiris

$\frac{3}{4}$

voor de schoolverlaters met Bachelor of Master diploma

Uitstroomgraad naar werk

de uitstroomgraad voor vrouwen is hoger dan die voor mannen

opleidingen in de zorg kennen zeer hoge uitstroomgraden: kinderverzorging/verpleging (het hoger secundair onderwijs), paramedische richtingen (alle studieniveaus), sociaal werk en verpleegkunde (bachelor) en ook psychologie en pedagogie (bachelor en master)

$\frac{1}{4}$

schoolverlaters uit de 'arme sikkels' behaalt geen diploma hoger secundair onderwijs, tegenover 1 op 6 in de andere wijken van Brussel

Een laag opleidingsniveau leidt tot een lagere uitstroomgraad naar werk

